

Wybrane zagadnienia rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r.

Selected issues of the labour market in the Kujawsko-Pomorskie
Voivodship in 2019

Wybrane zagadnienia rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r.

Selected issues of the labour market in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2019

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy Statistical Office in Bydgoszcz

Bydgoszcz 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy
Statistical Office in Bydgoszcz, Centre for Labour Market Surveys and Analyses

pod kierunkiem
supervised by
dr Leszka Kozłowskiego

Zespół autorski

Author team

Marzena Leszczyńska, Milena Krajewska

Prace redakcyjne

Editorial work

Milena Krajewska, Marzena Leszczyńska

Tłumaczenie

Translation

Zbigniew Osypiuk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Jacek Pruski

ISBN 978-83-62131-06-8

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data please indicate the source

Przedmowa

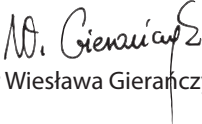
Urząd Statystyczny w Bydgoszczy przekazuje Państwu publikację Sytuacja na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. Opracowanie w całości skupia się na ważnym aspekcie rynku pracy, jakim są niewykorzystane zasoby pracy.

W sytuacji zmniejszania się stopy bezrobocia, kurczenia i starzenia się zasobów pracy nierównowaga na rynku pracy stanowi realny problem, z którym jeszcze w 2019 r. zmagало się społeczeństwo i gospodarka województwa.

Identyfikacja rezerw zasobów pracy, która została dokonana w niniejszym opracowaniu oraz włączenie ich w kujawsko-pomorski rynek pracy określa potencjalną dostępność do pracowników, a tym samym możliwość wypełnienia luki pomiędzy popytem a podażą pracy.

Przekazując do rąk Państwa niniejszą publikację wyrażam nadzieję, że zawarty w niej materiał okaże się przydatny wszystkim, których interesuje prezentowana tematyka rynku pracy. Liczę również, że publikacja zachęci Państwa do samodzielnego zgłębiania przedstawionych w niej zagadnień i wykorzystania w tym celu również innych danych dostępnych zarówno na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, jak i w Banku Danych Lokalnych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Bydgoszczy

dr Wiesława Gierańczyk

Bydgoszcz, grudzień 2020 r.

Preface

The Statistical Office in Bydgoszcz presents you with the publication The situation on the labour market in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2019. The study focuses entirely on an important aspect of the labour market which are unused labour resources.

In a situation of falling unemployment, shrinking and ageing labour resources, the imbalance in the labour market is a real problem that the society and economy of the voivodship were struggling with in 2019.

Identification of reserves of labour resources, which was made in this study, and their inclusion into the labour market of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship determines the potential availability of employees, and thus the possibility of filling the gap between the labour demand and supply.

By presenting this publication to you, I hope that the material it contains will prove to be useful for everyone who is interested in the presented topic of the labour market. I also hope that the publication will encourage you to independently explore the issues presented in it and to use for this purpose also other data available both on the website of the Statistical Office in Bydgoszcz and in the Local Data Bank.

Director
of the Statistical Office
in Bydgoszcz

Wiesława Gierańczyk, Ph. D.

Spis treści

PRZEDMOWA	
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	
WAŻNIEJSZE SKRÓTY	
WSTĘP	
SYNTEZA	
Potencjalne zasoby rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim	
Bierni zawodowo	
Bezrobotni	
Niepełnozatrudnieni	
Cudzoziemcy	
Przepływy na rynku pracy	
ANALIZA	
Bierni zawodowo	
Bezrobotni według BAEL	
Bezrobocie rejestrowane	
Niepełnozatrudnieni	
Cudzoziemcy	
Potencjalne zasoby pracy w województwie kujawsko-pomorskim na tle innych województw w 2019 r.	
BIBLIOGRAFIA	
SPIS TABLIC	
1. Niepełnozatrudnieni według płci i miejsca zamieszkania	
SPIS WYKRESÓW	
1. Przepływy na rynku pracy	
2. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej	
3. Struktura biernych zawodowo według grup wieku w IV kwartale 2019 r.	
4. Struktura biernych zawodowo według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2019 r.	
5. Struktura biernych zawodowo według płci i wybranych przyczyn bierności w IV kwartale 2019 r.	
6. Struktura biernych zawodowo według grup wieku i najczęstszych przyczyn bierności zawodowej w IV kwartale 2019 r.	

Contents

PREFACE	3
SYMBOLS	7
MAJOR ABBREVIATIONS	8
INTRODUCTION	9
EXECUTIVE SUMMARY	10
Potential labour market resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship	11
The economically inactive	11
The unemployed	12
Part-time employees	13
Foreigners	14
Labour market flows	14
ANALYSIS	16
The economically inactive	16
The unemployed according to the LFS	20
Registered unemployment	23
Part-time employees	32
Foreigners	34
Potential labour resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship against the background of other voivodships in 2019	37
BIBLIOGRAPHY	39
LIST OF TABLES	
Part-time employees by sex and place of residence	32
LIST OF CHARTS	
Labour market flows	15
Economically inactive persons aged 15 years or more	17
The Structure of economically inactive persons by age in the fourth quarter of 2019	18
The structure of economically inactive persons by level of education in the fourth quarter of 2019	18
The structure of economically inactive persons by sex and selected reasons for inactivity in the fourth quarter of 2019	19
The structure of economically inactive persons by age group and most common reasons for economic inactivity in the fourth quarter of 2019	20

SPIS WYKRESÓW

7. Bezrobotni (lewa oś) oraz stopa bezrobocia (prawa oś)
8. Bezrobotni i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania
9. Stopa bezrobocia według grup wieku i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2019 r.
10. Ludność w wieku 15 lat i więcej oraz według typu aktywności i płci w IV kwartale 2019 r.
11. Bezrobotni zarejestrowani w 2019 r.
12. Bezrobotni zarejestrowani według płci
13. Bilans bezrobotnych zarejestrowanych w 2019 r.
14. Stopa bezrobocia rejestrowanego
15. Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy
16. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy według sektorów własności
17. Struktura niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy według wybranych sekcji PKD w 2019 r.
18. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców
19. Struktura zezwoleń na pracę dla cudzoziemców według obywatelstwa w 2019 r.
20. Struktura zezwoleń na pracę cudzoziemców według sekcji PKD w 2019 r.

SPIS MAP

1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2019 r.
2. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani w 2019 r.
3. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2019 r.
4. Poziom niewykorzystanych zasobów pracy w 2019 r.

LIST OF CHARTS

Unemployed persons (the left axis) and the unemployment rate (the right axis)	21
Unemployed persons and the unemployment rate by sex and place of residence	21
The unemployment rate by age group and level of education in the fourth quarter of 2019	22
Population aged 15 years or more by type of activity and sex in the fourth quarter of 2019	23
Registered unemployed persons in 2019	24
Registered unemployed persons by sex	25
Balance of registered unemployed persons in 2019	25
Registered unemployment rate	26
Registered unemployed persons per 1 job offer	31
Part-time paid employees in the main workplace by ownership sector	33
The structure of part-time employees in the main workplace by selected PKD 2007/NACE sections in 2019	34
Work permits for foreigners	35
The structure of work permits for foreigners by citizenship in 2019	36
The structure of work permits for foreigners by PKD 2007/NACE section in 2019	36

LIST OF MAPS

The registered unemployment rate in 2019	27
Long-term registered unemployed persons in 2019	28
Registered unemployed persons per 1 job offer in 2019	31
Level of unused labour resources in 2019	38

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form

W związku z obowiązującą Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007), w niniejszej publikacji wprowadzono skróty, których nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej.

In this publications abbreviated forms of names of NACE Rev. 2 sections were used, the names of which have been marked in the tables with the sign "Δ". The list of abbreviations used and their full names are given below.

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
Sekcje PKD NACE sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości x	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities
Administrowanie i działalność wspierająca x	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities

Pod pojęciem „Przemysł” należy rozumieć sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane prezentowane dla wielkich grup zawodów odpowiadają pierwszemu poziomowi Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

The term 'Industry' should mean sections: 'Mining and quarrying', 'Manufacturing', 'Electricity, gas, steam and air conditioning supply' and 'Water supply; sewerage, waste management and remediation activities'.

The data presented for major occupational groups correspond to the first level of the International Standard Classification of Occupations (ISCO:08).

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
zł PLN	złoty
tj. i.e.	to jest that is
nr (Nr) No.	numer number
KZIS ISCO-08	Klasyfikacja Zawodów i Specjalności the International Standard Classification of Occupations
p. proc. p. p.	punkt procentowy percentage points
r.	rok
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, Rev. 2 (2008)

Wstęp

Introduction

Niniejsza publikacja poświęcona jest sytuacji na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. Opracowanie skupia się na ważnym aspekcie rynku pracy, jaki stanowią niewykorzystane zasoby pracy. W 2019 r. jednym z poważniejszych problemów rynku pracy było pozyskanie odpowiednich pracowników. Z jednej strony borykano się z problemem braku rąk do pracy, z drugiej natomiast dostępne były rezerwy rynku pracy, które wykorzystane mogłyby przeciwdziałać negatywnym skutkom zmniejszenia się podaży pracy.

Potencjalne zasoby pracy stanowią zatem istotny element kształtowania struktury rynku pracy. W niniejszej publikacji niewykorzystane zasoby rynku pracy opisano jako zbiorowość osób biernych zawodowo, osób bezrobotnych, niepełnozatrudnionych oraz cudzoziemców.

Opracowanie składa się z syntezy oraz analizy. Całość opracowania została uzupełniona o tablice, mapy oraz wykresy. Synteza w poglądowy sposób przedstawia subpopulacje niewykorzystanych zasobów rynku pracy. Analiza, jako zasadniczą część opracowania, poświęcona jest rozpoznaniu i opisaniu populacji potencjalnych zasobów rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim. Dane, tam gdzie jest to możliwe, przedstawiono w podziale na powiaty. Do opisu sytuacji na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. w kontekście niewykorzystanych zasobów rynku pracy wykorzystano dane z 2019 r. (stan na koniec roku, dane średnioroczne lub w ostatnim kwartale – zależnie od źródła danych, co zostało za każdym razem zaznaczone), natomiast zmiany w czasie uwzględniają dane roczne i kwartalne. Przyjęta retrospekcja, która zaczyna się od 2010 r. wpisuje się w ramy Strategii „Europa 2020”, której jednym z priorytetów jest racjonalne wykorzystanie zasobów. Podstawę analizy niewykorzystanych zasobów pracy stanowiły wyniki Badania aktywności ekonomicznej ludności, sprawozdawczości Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącej bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz zezwoleń na pracę dla cudzoziemców. Wykorzystano także dane o niepełnozatrudnionych ze Sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

This publication is devoted to the situation on the labour market in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2019. The study focuses on an important aspect of the labour market which are unused labour resources. In 2019, one of the major problems of the labour market was the recruitment of suitable employees. On the one hand, the problem of the shortage of labour was faced, and on the other hand, there were labour market reserves that could be used to counteract the negative effects of a reduction in the labour supply.

Therefore, potential labour resources constitute an important element in shaping the structure of the labour market. In this publication, the unused resources of the labour market are described as the population of economically inactive people, the unemployed, part-time employees and foreigners.

The study consists of an executive summary and analysis. The entire study was supplemented with tables, maps and charts. The synthesis presents subpopulations of unused labour market resources in a brief way. The analysis, as the main part of the study, is devoted to the identification and description of potential labour market resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. Data, where possible, are broken down by powiat. To describe the situation on the labour market in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2019 in the context of unused labour market resources, the data from 2019 were used (as at the end of the year, average annual data or data for the last quarter – depending on the data source, which was marked), while changes over time take into account annual and quarterly data. The adopted time frame, which starts in 2010, is in line with the Europe 2020 Strategy, one of the priorities of which is the rational use of resources. The basis for the analysis of unused labour resources were the results of the Labour Force Survey, reports of the Ministry of Family, Labour and Social Policy regarding unemployed persons registered in powiat labour offices and work permits for foreigners. Data on part-time employees from the Report on employed persons, wages, salaries and working time were also used.

Synteza

Executive summary

W obliczu utrzymującej się od kilku lat w województwie kujawsko-pomorskim przewagi popytu nad podażą pracy uwagę w niniejszym opracowaniu poświęcono niewykorzystanym zasobom pracy. Rezerwy te mogą bowiem być zapleczem, które po rozpoznaniu może być wykorzystane przez pracodawców.

Relatywnie najłatwiej dostępny zasób pracy stanowią osoby bezrobotne, a więc aktywne na rynku pracy. Jednak jak zauważają Sztanderska i Wojciechowski (2008), bycie aktywnym zawodowo to zaledwie wstępny krok do sukcesu na rynku pracy. Jest to warunek konieczny, ale często niewystarczający do jego osiągnięcia. Dopiero uzyskanie pracy potwierdza, że dysponuje się atutami pożądanymi na rynku pracy. Tymczasem w województwie kujawsko-pomorskim bezrobocie jest coraz mniejsze, ale nadal utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnio w Polsce. Znaczną część bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, których aktywizacja rodzi trudności. Wynika to m.in. z tego, że bezrobocie długotrwale może powodować nieodwracalne u człowieka konsekwencje w wielu sferach życia (Czechowska-Bieluga, Kanios, Sarzyńska, 2009), zarówno w sferze psychicznej, jak i fizycznej. Pozostawanie w roli bezrobotnego przez dłuższy czas sprzyja obniżeniu motywacji w poszukiwaniach (Kitowski, 1994) i wykluczeniu społecznemu (Książopolski, 2010). Aktywizowanie bezrobotnych w regionie utrudnia ponadto ich struktura wykształcenia. Większość osób pozostających bez pracy w województwie kujawsko-pomorskim to osoby charakteryzujące się niskim poziomem wykształcenia. A jak wynika z badań (m.in. Bukowski, 2005; Marcinkowska i in., 2008; OECD, 2009a) osoby słabiej wykształcone są narażone na większe ryzyko bezrobocia cyklicznego, silnie zależnego od popytu na pracę. Wynika to z faktu, że osoby z niższym poziomem wykształcenia, zwłaszcza z wykształceniem zasadniczym zawodowym, są częściej zatrudnione w takich sektorach gospodarki jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe, które są bardziej podatne na wahania koniunktury. Osoby z wyższym wykształceniem pracują znacznie częściej w sektorze usług, mniej zależnych od aktualnej sytuacji gospodarczej, a także w sektorze publicznym, który charakteryzuje się znaczną stabilnością zatrudnienia. Jak już wspomniano potencjalny zasób rynku pracy stanowią też bierni zawodowo. W województwie kujawsko-pomorskim do najczęstszych przyczyn niepodejmowania zatrudnienia należy pobieranie emerytury oraz podejmowanie nauki i zdobywanie nowych kwalifikacji. Przyczyny te dotyczą przede wszystkim osób w skrajnych przedziałach wiekowych, tzn. najmłodszych i najstarszych. Wśród osób w środkowych przedziałach wiekowych, w których bierność zawodowa jest relatywnie mniejsza, najczęstszą przyczyną bierności zawodowej są choroba i niepełnosprawność, a także obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu.

In view of the prevalence of labour demand over labour supply in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, which has been the case for several years, this study focuses on unused labour resources. These reserves may be a base that, after identification, can be used by employers.

The unemployed, who are active on the labour market, are relatively the most easily accessible labour resource. However, as Sztanderska and Wojciechowski (2008) note, being economically active is only a preliminary step to success in the labour market. This is a necessary but often insufficient condition to achieve it. Only obtaining a job confirms that you have the advantages that are desired on the labour market. Meanwhile, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, unemployment is decreasing, but still remains higher than the average in Poland. A significant part of the unemployed are the long-term unemployed, whose activation is difficult. This is due to the fact that long-term unemployment can cause irreversible consequences for a person in many spheres of life (Czechowska-Bieluga, Kanios, and Sarzyńska, 2009), both in the mental and physical spheres. Being unemployed for a long time is conducive to the reduction of your motivation to search for a job (Kitowski, 1994) and social exclusion (Książopolski, 2010). Moreover, activating the unemployed in the region is hindered by their educational structure. Most of the unemployed in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship are people with a low level of education. According to research (including Bukowski, 2005; Marcinkowska et al., 2008; OECD, 2009a), less educated people are exposed to a greater risk of cyclical unemployment, strongly dependent on the demand for labour. This is due to the fact that people with a lower level of education, especially those with basic vocational education, are more often employed in sectors of the economy such as construction and manufacturing, which are more susceptible to economic fluctuations. People with higher education work much more often in the service sector, less dependent on the current economic situation as well as in the public sector, which is characterised by high employment stability. As it was already mentioned, the economically inactive also constitute a potential resource of the labour market. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the most common reasons for not taking up employment include receiving a retirement pension, learning and acquiring new qualifications. These reasons mainly concern people in extreme age groups, i.e. the youngest and the oldest. Among people in the middle age groups, in which economic inactivity is relatively lower, the most common causes of inactivity are illness and disability, as well as family and household responsibilities.

Nie w pełni wykorzystanym potencjałem są również osoby niepełnozatrudnione, tj. osoby pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy. Jedną z dróg wypełniania luki pomiędzy popytem a popytem na rynku pracy jest zatrudnianie cudzoziemców. W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w całej Polsce cudzoziemcom wydawanych jest coraz więcej zezwoleń na pracę pomimo, że kwestie komplementarności bądź też substytucyjności cudzoziemskich zasobów pracy względem zasobów rodzimych podlegają ciągłym dyskusjom.

Potencjalne zasoby rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim

Bierni zawodowo

Głównym źródłem danych o biernych zawodowo jest kwartalne Badanie aktywności ekonomicznej ludności. Według metodyki tego badania **bierni zawodowo** to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie pracują i nie są bezrobotne, czyli spełniają jeden z poniższych warunków:

- nie pracują, nie mają pracy i jej nie poszukują,
- nie pracują, poszukują pracy, a nie są gotowe do jej podjęcia w ciągu najbliższych 2 tygodni,
- nie pracują i nie poszukują pracy, ponieważ mają załatwioną pracę i oczekują na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż 3 miesiące,
 - do 3 miesięcy, ale nie są gotowe tej pracy podjąć.

Do biernych zawodowo zalicza się m. in. osoby:

- otrzymujące emeryturę, rentę, alimenty, stypendium, pomoc opieki społecznej,
- pobierające naukę w trybie dziennym,
- odbywające karę pozbawienia wolności,
- przebywające w domach opieki,
- uzyskujące dochód m.in. z dzierżawy, wynajmu lokum, itp.,
- nie pracujące, nie uczące się, nie będące zarejestrowane jako osoby bezrobotne,
- przebywające na urlopie wychowawczym.

Wśród osób biernych zawodowo znajdują się poszukujący pracy, ale niegotowi do jej podjęcia oraz nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia. Te dwie kategorie biernych zawodowo stanowią zasób potencjalnie aktywnych zawodowo.

W województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale 2019 r. statusem **biernych zawodowo** legitymowało się **749 tys. osób** stanowiąc 45,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

Part-time employees, i.e. people working part-time, are also not fully used. One of the ways of bridging the gap between supply and demand in the labour market is employing foreigners. In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, as in the rest of Poland, foreigners are issued with more and more work permits, despite the fact that the issues of complementarity or substitutability of foreign labour resources in relation to internal resources are subject to constant discussions.

Potential labour market resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship

The economically inactive

The main source of data on the economically inactive is the quarterly Labour Force Survey. According to the methodology of this survey, **the economically inactive** are persons aged 15 years or more who do not work and are not unemployed, i.e. they meet one of the following criteria:

- do not work, do not have a job and are not seeking it,
- do not work, are seeking a job but are not available to take up work within the next 2 weeks,
- do not work and are not seeking a job because they have found it and wait to start work in the period:
 - longer than 3 months,
 - up to 3 months but are not available to take it up.

The economically inactive include, among others, persons:

- receiving retirement pension or other pension, maintenance, scholarship, assistance from social protection system,
- learning full-time,
- serving prison sentences,
- staying in nursing homes,
- receiving income, among other things, from a lease, rent of premises, etc.,
- not working, not learning, not registered as unemployed persons,
- on childcare leave.

Among the economically inactive, there are jobseekers who are not available to take up work and people not seeking work but available to take it up. These two categories of the economically inactive constitute a resource of potentially economically active people.

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, in the fourth quarter of 2019, **749 thousand persons were economically inactive**, accounting for 45.5% of population aged 15 years or more.

Bezrobotni

Bezrobotni to osoby nie posiadające pracy, ale gotowe do jej podjęcia. Te podstawowe kryteria określają status bezrobotnego zarówno w danych z urzędów pracy, jak i w Badaniu aktywności ekonomicznej ludności. Poszukiwanie pracy i gotowość do jej podjęcia sprawiają, że bezrobotnych uznaje się za aktywnych zawodowo.

Dane z urzędów pracy
Data from labour offices

osobę, która spełnia jednocześnie warunki:
a person who simultaneously meets the following conditions:

- jest niezatrudniona i nie wykonuje pracy zarobkowej,
is unemployed and does not perform paid work,
- jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia,
is able and available to take up employment,
- nie uczy się w szkole,
do not learn at school,
- jest zarejestrowana w urzędzie pracy,
is registered at a labour office,
- poszukuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
is seeking employment or other paid work,

jeżeli:
if:

- ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego,
reached the age of 18 and has not reached state retirement age,
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy;
has not acquired the right to a retirement pension or disability pension,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym,
is not an owner or holder of an agricultural property or is not subject to retirement or disability pension insurance due to a permanent job as a spouse or a household member in an agricultural holding,
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej,
do not earn income to be taxed on special divisions of agricultural production,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę,
do not receive a monthly income exceeding half the minimum wage or salary,
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
do not receive a permanent benefit under the provisions on social assistance,
- nie pobiera świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka nie pobiera świadczenia szkoleniowego.
do not receive the nursing benefit, special attendance allowance, supplement to the family allowance due to single parenthood, do not receive the training benefit.

The unemployed

The unemployed are persons who do not have work but are available to take it up. These basic criteria define the status of an unemployed person, both in reference to data from labour offices and from the Labour Force Survey. Searching for work and the availability to undertake it mean that the unemployed are considered economically active.

Badanie aktywności ekonomicznej ludności
The Labour Force Survey

do bezrobotnych **zalicza się**
unemployed persons **include**

osobę w wieku 15-74 lata, która spełnia jednocześnie trzy warunki:
a person aged 15-74 years who simultaneously meets three conditions:

- w okresie badanego tygodnia nie była osobą pracującą,
in the reference week was not employed,
- aktywnie poszukiwała pracy, tzn. podjęła konkretne działania w ciągu ostatnich 4 tygodni, aby znaleźć pracę,
was actively seeking a job, i.e. undertook specific actions during the last 4 weeks to find a job,
- była gotowa podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym,
was available to take up a job within 2 weeks following the reference week.

ponadto:
moreover:

- osoba, która nie poszukiwała pracy, ponieważ miała pracę załatwioną i oczekiwała na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz była gotowa tę pracę podjąć.
a person who was not seeking a job because had already found it and was waiting to start it during the period not longer than 3 months and was available to take up this job.

Według danych pochodzących z Badania aktywności ekonomicznej ludności w IV kwartale 2019 r. populacja **bezrobotnych** stanowiła 1,9% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

Liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego na koniec grudnia 2019 r. wyniosła **64,1 tys. osób**. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła natomiast 7,9%.

Wśród ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych kategorię szczególną stanowią osoby **niepełnosprawne**. Do tej kategorii zalicza się osoby, które posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i jednocześnie są zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy. Na koniec grudnia 2019 r. zarejestrowanych było **2,9 tys. osób** spełniających te kryteria. Stanowiły one 4,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

According to data from the Labour Force Survey for the fourth quarter of 2019 the population of **the unemployed** accounted for 1.9% of the total population aged 15 years or more.

The number of **unemployed persons registered** at powiat labour offices of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship at the end of December of 2019 was **64.1 thousand**. The registered unemployment rate was 7.9%.

Disabled persons constituted a special category among the total population of registered unemployed persons. This category comprises persons with a disability degree certificate and at the same time are registered at a powiat labour office.

At the end of December of 2019, there were **2.9 thousand persons** meeting these criteria. They accounted for 4.5% of the total number of registered unemployed persons.

Niepełnozatrudnieni

Ze względu na rodzaj zawartej umowy pracowników najemnych dzieli się na **pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych**.

Pracownicy pełnozatrudnieni to osoby, które pracują w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy. Do tej grupy zalicza się również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Pracownicy niepełnozatrudnieni to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy.

Źródłem danych w tej publikacji o niepełnozatrudnionych są dwa badania. Jedno to Badanie aktywności ekonomicznej ludności, które oparte jest na wywiadzie z respondentami (a zatem danych mających wyłącznie charakter deklaryacyjny). Drugim źródłem danych jest roczne sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (formularz Z-06) składane przez podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dotyczą osób niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy według siedziby jednostki i przeważającego rodzaju działalności.

Part-time employees

According to the type of contract concluded, employees are divided into **full-time** and part-time employees.

Full-time employees are persons who work full-time, according to working time binding in a given employing establishment or for a given position. This group comprises also persons who in accordance to binding provisions of law have shortened working time, e.g. due to exposure to physical health risk factors at work or extended working time, for instance property caretakers.

Part-time employees are persons who, in accordance with an employment contract, work continuously on a part-time basis, according to working time binding in a given employing establishment or for a given position.

The source of data about part-time employees in this publication are two surveys. One is the Labour Force Survey, which is based on an interviews with respondents (and therefore on data of declarative nature). The second source of data is the annual Report on employed persons, wages, salaries and working time (Z-06 form) submitted by entities with 10 or more employed persons and budgetary sphere entities, regardless of the number of employed persons. They concern part-time employees in the main workplace according to the seat of the unit and the predominant kind of activity.

Według Badania aktywności ekonomicznej ludności w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. osób **pracujących w niepełnym wymiarze czasu było 54 tys. osób. Stanowili oni 6,2 % ogółu pracujących.**

According to the Labour Force Survey, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2019, there were **54 thousand employed persons working part-time. They accounted for 6.2 % of the total number of employed persons.**

Według rocznego Sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy¹ w ostatnim dniu grudnia 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim **niepełnozatrudnionych było 26,5 tys. osób, tj. 6,2% ogółu pracujących.**

According to the annual Report on employed persons, wages, salaries and working time¹ on the last day of December 2019, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, there were **26.5 thousand employed persons working part-time, i.e. 6.2% of the total number of employed persons.**

Cudzoziemcy

Źródłem danych w niniejszej publikacji o zasobie pracy cudzoziemców są wydane zezwolenia na pracę.

Zezwolenie na pracę to dokument, który uprawnia cudzoziemca do podjęcia legalnej pracy pod warunkiem posiadania wizy lub zezwolenia na pobyt czasowy pozwalającego na wykonywanie pracy w Polsce. Każdy cudzoziemiec, który na mocy przepisów nie jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę w Polsce, chcący podjąć zatrudnienie na terytorium Polski, musi posiadać odpowiednie zezwolenie. Wnioskodawcą oraz stroną postępowania w sprawie wydania zezwolenia na pracę cudzoziemca jest każdorazowo podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Zezwolenia wydawane są przez właściwego wojewodę. Właściwość ta ustalana jest głównie ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu powierzającego wykonywanie pracy i nie musi być tożsama z miejscem wykonywania pracy przez obcokrajowca.

Liczba zezwoleń wydawanych na pracę cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim systematycznie rośnie – w 2019 r. wydano ich blisko **38 tys.**

Foreigners

The source of data in this publication on the labour resources of foreigners are work permits.

A work permit is a document that entitles a foreigner to work legally, provided that they have a visa or a temporary residence permit allowing them to work in Poland. Each foreigner who is not exempted from the obligation to have a work permit in Poland under the provisions of law, who wants to take up employment in Poland, must have the appropriate permit. The applicant and party to the procedure for the issuance of a work permit is each time the entity entrusting the work to the foreigner. Permits are issued by the competent voivode. This competence is determined mainly due to the seat or place of residence of the entity entrusting the performance of work and does not have to be the same as the place of work of a foreigner.

The number of work permits for foreigners in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is systematically growing – in 2019, **38 thousand of them** were issued.

Przepływy na rynku pracy

Potencjalne zasoby pracy, obok pracujących, to również inni uczestnicy rynku pracy. Relacje pomiędzy uczestnikami rynku pracy obejmują przepływy:

- pracujących do populacji bezrobotnych, obejmujące m.in. osoby zwolnione lub odchodzące z pracy dobrowolnie;
- pracujących do populacji biernych zawodowo, obejmujące osoby odchodzące z powodów naturalnych i losowych lub też odchodzące dobrowolnie;

Labour market flows

Potential labour resources in addition to employed persons include other labour market participants. Relations between labour market participants comprise the following flows:

- employed persons to the unemployed population, including persons laid off or leaving work voluntarily;
- employed persons to the economically inactive population, including people leaving for natural reasons and reasons beyond their control or leaving work voluntarily;

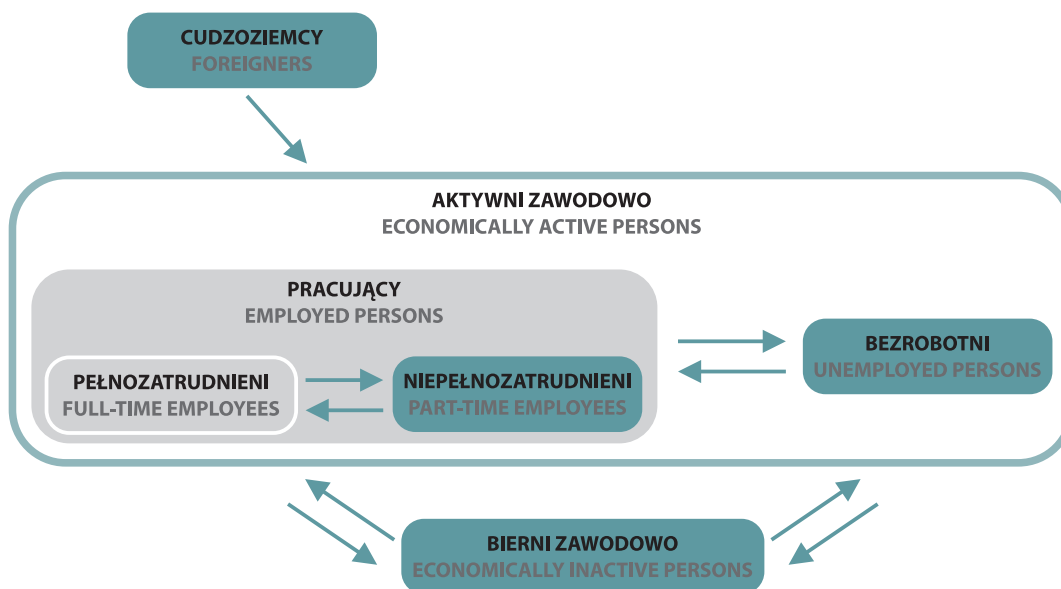
¹ Sprawozdanie realizowane na formularzu Z-06, składanego przez podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; dotyczą osób niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy według siedziby jednostki i przeważającego rodzaju działalności.

¹ The report is carried out with the use of the Z-06 form, submitted by entities with 10 or more employed persons and budgetary sphere entities, regardless of the number of employed persons; they concern part-time employees in the main workplace according to the seat of the unit and the predominant kind of activity.

- biernych zawodowo do populacji bezrobotnych, obejmujące m.in. osoby, które po pewnym okresie pozostawania poza zasobem siły roboczej podjęły starania o pracę (na razie bezskutecznie);
 - biernych zawodowo do populacji pracujących, obejmujące osoby wchodzące na rynek pracy po raz pierwszy bądź ponownie, którym udało się znaleźć pracę;
 - bezrobotnych do populacji biernych zawodowo, obejmujące osoby odchodzące z zasobu siły roboczej; strumień ten może mieć częściowo charakter naturalny, jeśli związany jest z przechodzeniem bezrobotnych na emeryturę i rentę, a częściowo może wynikać ze zniechęcenia związanego z bezskutecznym poszukiwaniem pracy przez bezrobotnych;
 - bezrobotnych do populacji pracujących, obejmujące osoby bezrobotne, którym udało się podjąć pracę;
 - osobną kategorię stanowią cudzoziemcy będący zewnętrznym zasobem pracy dla kujawsko-pomorskiego rynku pracy.
- economically inactive persons to the unemployed population, including people who after a period of remaining outside the labour force have made efforts to find a job (to no avail for now);
 - economically inactive persons to the employed population, including people entering the labour market for the first time or again, who managed to find a job;
 - unemployed persons to the economically inactive population, including people leaving the labour force; this stream may be partly natural if it is related to going on retirement or pension by unemployed persons, and partly may result from the discouragement associated with ineffective job search by the unemployed;
 - unemployed persons to the employed population, including unemployed persons who managed to take up work;
 - foreigners, who are an external labour resource for the labour market of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, constitute a separate category.

Wykres 1. Przepływy na rynku pracy

Chart 1. Labour market flows

Analiza Analysis

W sytuacji postępujących zmian w gospodarce, zmian stopy bezrobocia, kurczenia i starzenia się zasobów pracy realnym problemem kujawsko-pomorskiego rynku pracy staje się niska podaż siły roboczej.

Problem ten częściowo mogą zrównoważyć potencjalne zasoby rynku pracy, których uruchomienie mogłoby zwiększyć dostępność pracowników. Ważną kategorię niewykorzystanych zasobów rynku pracy stanowi subpopulacja aktywnych zawodowo, tj. bezrobotnych, jednakże w 2019 r. ten zasób znacząco się skurczył. Potencjalny zasób stanowią także bierni zawodowo i niepełnozatrudnieni.

W obliczu niedoborów rąk do pracy tymczasowym rozwiązaniem problemu dostępności rąk do pracy są również pracownicy krajów trzecich. Wymienione rezerwy rynku pracy są źródłem, które może być wykorzystane dla wypełnienia luki pomiędzy podażą a popytem na rynku pracy.

Bierni zawodowo

Jednym ze sposobów na zwiększenie zasobów pracy województwa kujawsko-pomorskiego jest aktywizacja przynajmniej części osób, które na rynku pracy są bierne zawodowo. Legitymujące się tym statusem w IV kwartale 749 tys. osób może stanowić realny kapitał do przywrócenia na kujawsko-pomorski rynek pracy. Jednak możliwości i zakres aktywizacji tego zasobu warunkowane są m.in. przyczynami bierności. Analiza biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim wskazuje, że jest to zbiorowość niejednorodna. Należą do niej jednocześnie osoby młode, które jeszcze nie rozpoczęły poszukiwania pracy (m.in. ze względu na kontynuowaną edukację szkolną), a także osoby, które definitywnie opuściły rynek pracy, czyli przebywają na emeryturze (choć część osób w wieku emerytalnym nadal pozostaje aktywna na rynku pracy, w tym łącząc pobieranie świadczeń z pracą zawodową).

W IV kwartale 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim populacja osób biernych zawodowo liczyła 749 tys. osób, stanowiąc 45,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

Na przestrzeni ostatnich lat ich liczba oscyluje wokół 700 tys., w efekcie udział biernych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat pod koniec 2019 r. był mniejszy o 0,7 p. proc względem sytuacji w analogicznym kwartale 2010 r.

In the situation of progressive changes in the economy, changes in the unemployment rate, shrinkage and ageing of labour resources, the real problem of the labour market of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is low labour supply.

This problem may be partially balanced by potential labour market resources, the activation of which could increase the availability of employees. An important category of unused labour market resources is the subpopulation of the economically active, namely the unemployed, but in 2019 this resource decreased significantly. The inactive and part-time employees also constitute a potential resource.

In the face of labour shortages, third-country workers are also a temporary solution to the problem of availability of employees. The above-mentioned labour market reserves are a source that can be used to fill the gap between supply and demand in the labour market.

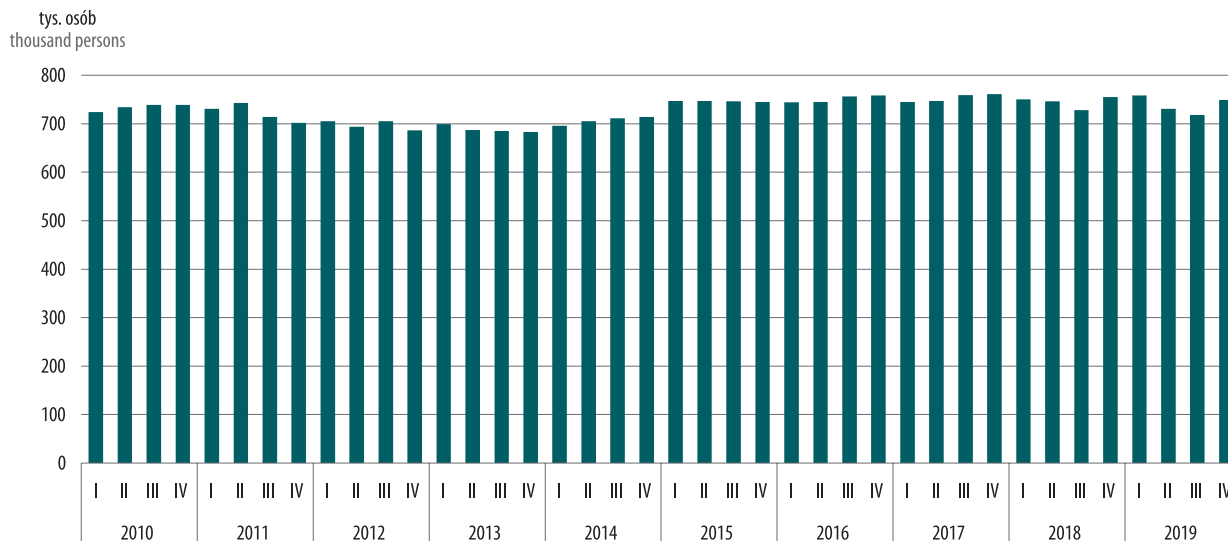
The economically inactive

One of the ways to counteract the decrease in labour resources of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is activation of the economically inactive. 749 thousand people with this status can be a real capital to restore to the labour market in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. The possibilities and scope of activation of this resource are conditioned, among other things, by reasons for inactivity. An analysis of the economically inactive in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship indicates that it is a heterogeneous population. It includes young people who have not yet started looking for a job (e.g. due to continuation of school education) as well as people who have definitely left the labour market, i.e. those who are retired (although some people of retirement age still remain active on the labour market, including those who simultaneously receive retirement benefits and work).

In the fourth quarter of 2019, the economically inactive population in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was 749 thousand people, constituting 45.5% of the total population aged 15 or more.

Over the past years, their number has fluctuated around 700 thousand. As a result, the share of the economically inactive in the number of people aged 15 at the end of 2019, was lower by 0.7 percentage points compared to the situation in the corresponding quarter of 2010.

**Wykres 2. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej
Stan na koniec kwartału**
Chart 2. Economically inactive persons aged 15 years or more
As at the end of each quarter

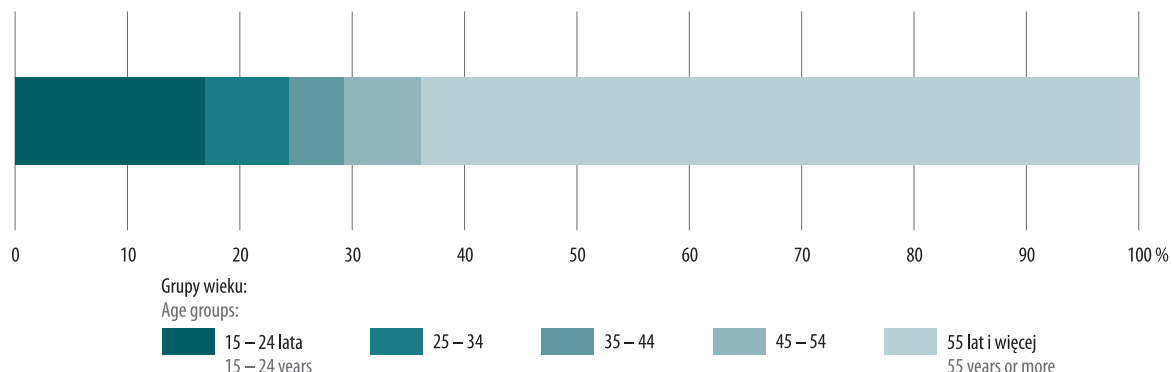
Wśród biernych zawodowo zdecydowaną większość stanowią kobiety. Dane statystyczne wskazują, że w IV kwartale 2019 r. było ich 470 tys., czyli blisko 63% ogółu biernych zawodowo. Wśród biernych zawodowo kobiet 168 tys. była w wieku produkcyjnym. Mężczyzn biernych zawodowo było zatem 279 tys., czyli mniej niż kobiet o tym statusie. Wśród biernych zawodowo mężczyzn mniej było też osób w wieku produkcyjnym – 118 tys. Liczebna przewaga biernych zawodowo kobiet może wynikać z przysługującego im prawa do emerytury we wcześniejszym wieku, dłuższego niż u mężczyzn przeciętnego trwania życia czy też częściej występujących okresów dezaktywizacji zawodowej, wynikających z podejmowania przez nie ról opiekuńczo-wychowawczych.

Uwzględniając wiek osób biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim można zauważyć, że zdecydowanie przeważały osoby w wieku 55 lat i więcej. W IV kwartale 2019 r. grupa ta liczyła 479 tys. osób, co stanowiło 64,0% ogółu biernych zawodowo. Relatywnie dużą grupę biernych zawodowo stanowiła także ludność w wieku 15-24 lata. W analizowanym kwartale było ich 127 tys., tj. 17,0% ogółu biernych w województwie. Razem grupy te tworzyły blisko 81% ogółu biernych zawodowych.

Women constitute the vast majority of the economically inactive. Statistical data indicate that in the fourth quarter of 2019, there were 470 thousand of them, i.e. nearly 63% of the total number of economically inactive. Among economically inactive women, 168 thousand were of working age. Thus, there were 279 thousand economically inactive men, fewer than women with this status. Among economically inactive men there were also fewer persons of working age – 118 thousand. The numerical predominance of economically inactive women may result from earlier age at which women acquire the right to a retirement pension, their longer life expectancy than that of men or more frequently occurring periods of economic deactivation resulting from taking up child caregiving roles.

Taking into account the age of economically inactive people in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, it can be noticed that people aged 55 or more predominated numerically. In the fourth quarter of 2019, this group consisted of 479 thousand people, which constituted 64.0% of the total number of economically inactive people. The population aged 15-24 also made up a relatively large group of the economically inactive. In the analysed quarter, there were 127 thousand of them, i.e. 17.0% of all economically inactive people in the voivodship. Together, these groups constituted almost 81% of all economically inactive people.

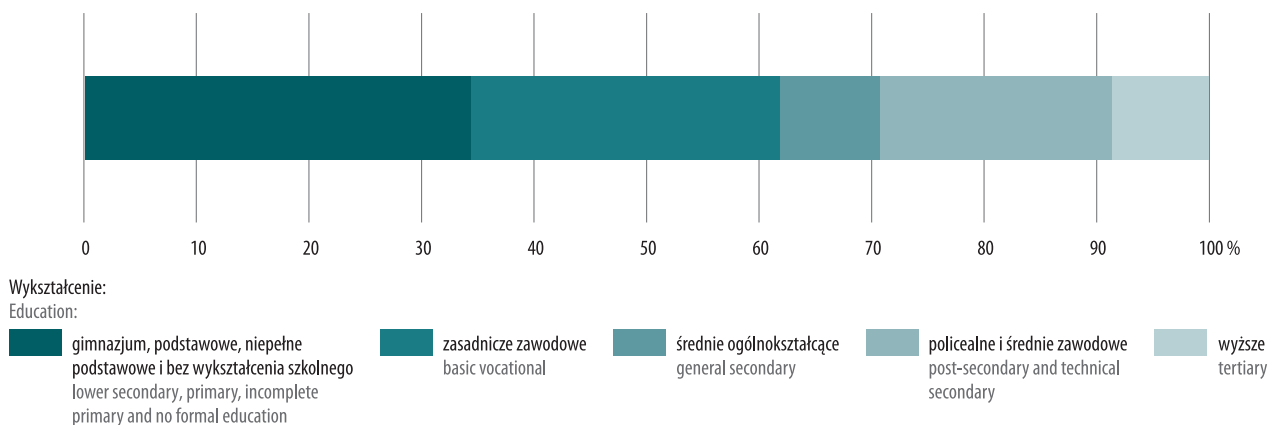
Wykres 3. Struktura biernych zawodowo według grup wieku w IV kwartale 2019 r.
 Chart 3. The Structure of economically inactive persons by age in the fourth quarter of 2019

Pod względem poziomu wykształcenia liczebność biernych zawodowo zasadniczo malała wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Zatem najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego – w analizowanym kwartale ich udział wyniósł 34,3%. Udział osób z wykształceniem wyższym w populacji biernych zawodowo był najniższy i wyniósł 8,7%.

In terms of the level of education, the number of economically inactive persons was in general decreasing with an increase in the level of education. Thus, the most numerous group were people with at most lower secondary education and with no formal school education – in the analysed quarter their share was 34.3%. The share of people with tertiary education in the economically inactive population was the lowest and amounted to 8.7%.

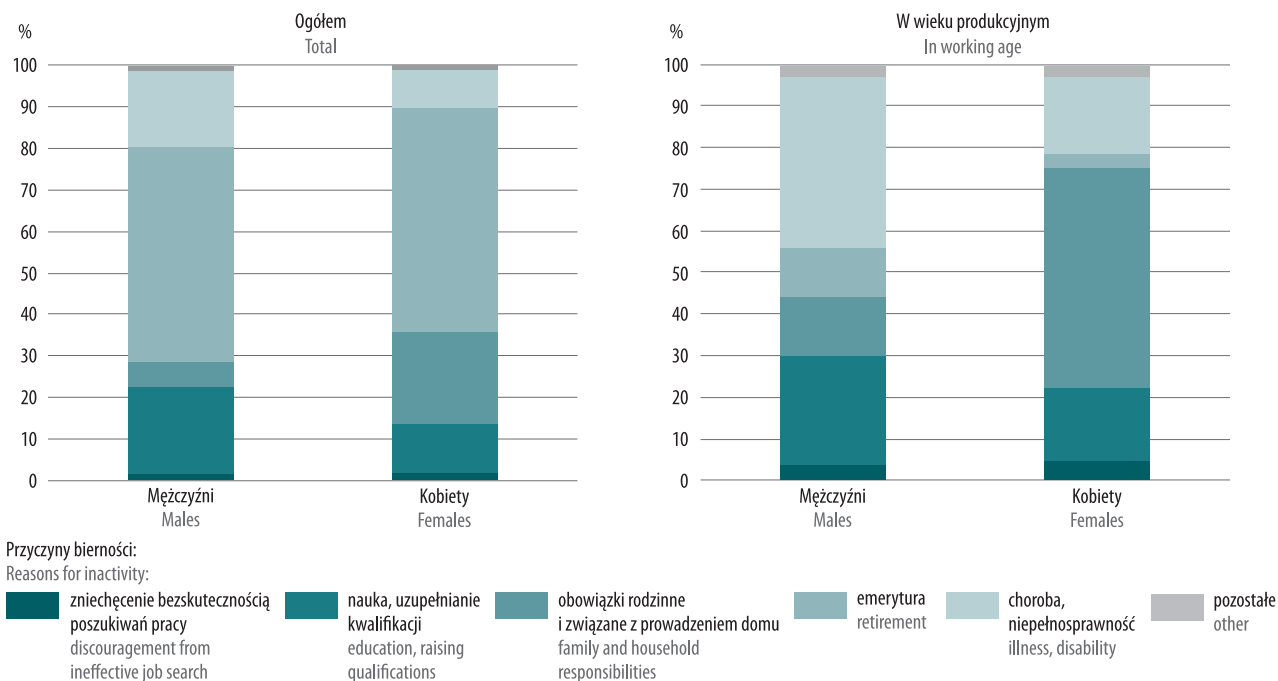
Wykres 4. Struktura biernych zawodowo według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2019 r.
 Chart 4. The structure of economically inactive persons by level of education in the fourth quarter of 2019

Wśród biernych zawodowo mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego dominującą przyczyną niepodjęcia pracy jest emerytura. Prawidłowość ta dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Jeśli jednak ograniczy się tę zbiorowość do osób w wieku produkcyjnym, wówczas wśród mężczyzn najczęstszą przyczyną bierności zawodowej jest choroba, niepełnosprawność, natomiast wśród kobiet są obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (opieka nad dziećmi lub innymi osobami wymagającymi opieki, inne powody osobiste lub rodzinne).

Among the economically inactive inhabitants of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the dominant reason for not taking up work is retirement. This regularity applies to both men and women. However, if this population is limited to people of working age, then among men the most common reason for inactivity is illness, disability, while among women these are family and household responsibilities (taking care of children or other persons requiring care, other personal or family reasons).

Wykres 5. Struktura biernych zawodowo według płci i wybranych przyczyn bierności w IV kwartale 2019 r.
Chart 5. The structure of economically inactive persons by sex and selected reasons for inactivity in the fourth quarter of 2019

Analiza wybranych przyczyn bierności zawodowej według grup wieku wskazuje, że w województwie kujawsko-pomorskim wśród osób młodych model łączenia nauki i uzupełniania kwalifikacji z pracą zarobkową jest mało popularny – ten powód bierności zawodowej najczęściej wskazywany był przez osoby w wieku 15-24 lata. Obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu najczęściej wskazywane były jako powód bierności zawodowej przez osoby w wieku 25-44 lata.

W grupie wieku 45-54 lata dominującą przyczyną bierności była choroba, niepełnosprawność, a powyżej 55 lat głównym jej powodem stają się nabyte uprawnienia emerytalne.

Populacja biernych zawodowo to duży i cenny zasób. W obliczu utrzymującego się w województwie kujawsko-pomorskim niedoboru rąk do pracy zasadne wydaje się wzmoczenie działań aktywizacyjnych skierowanych do tej grupy mieszkańców. W 2019 r. wśród biernych zawodowo w województwie kujawsko-pomorskim można wyodrębnić 287 tys. osób w wieku produkcyjnym, są to m.in. ludzie zniechęceni poszukiwaniem pracy, zajmujący się gospodarstwem domowym, a także osoby uczące się po ukończeniu 25 roku życia. W przypadku dedykowanych skutecznych działań aktywizacyjnych osoby te mogłyby stanowić realny zasób dla regionalnego rynku pracy.

The analysis of selected reasons for inactivity by age group indicates that in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, among young people, the model of combining education and raising qualifications with paid work is not very popular – this reason for inactivity was most often indicated by people aged 15-24. Family and household responsibilities were most often indicated as a reason for inactivity by people aged 25-44.

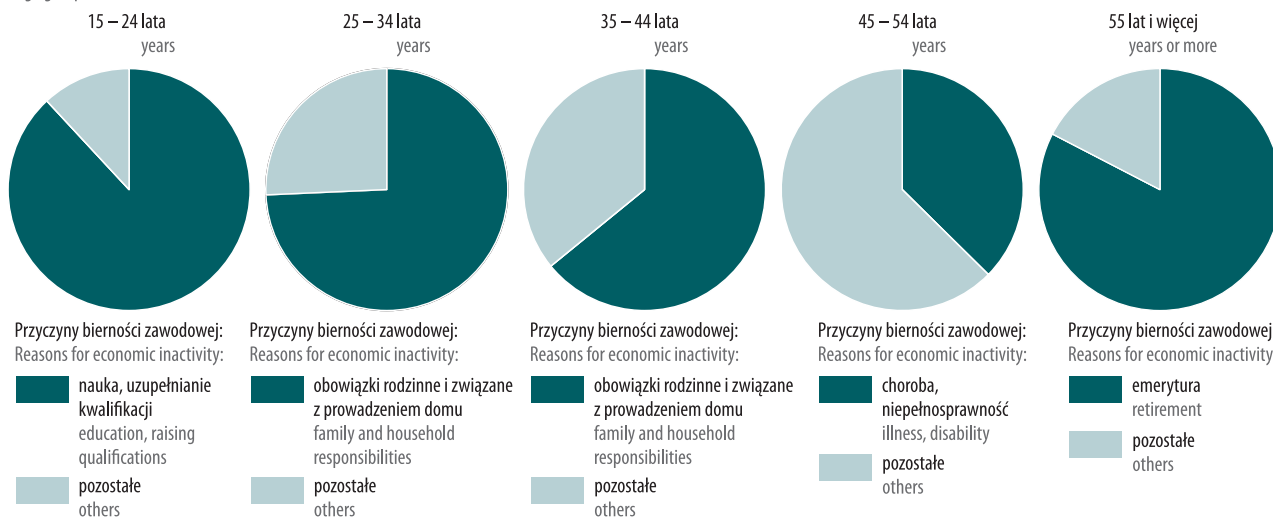
In the 45-54 age group, the dominant reason for inactivity was illness, disability, and in the group aged 55 years or more the main reason are acquired retirement pension rights.

The economically inactive population is a large and valuable resource of human capital. In the face of persistent labour supply shortages in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, it seems reasonable to intensify the activation measures targeted at this group of residents. In 2019, among the economically inactive in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, there were 287 thousand people of working age, including people discouraged by looking for a job, taking care of the household, as well as learners over the age of 25. In the case of dedicated, effective activation measures, groups of these people could be a real resource for the regional labour market.

Wykres 6. Struktura biernych zawodowo według grup wieku i najczęstszych przyczyn bierności zawodowej w IV kwartale 2019 r.

Chart 6. The structure of economically inactive persons by age group and most common reasons for economic inactivity in the fourth quarter of 2019

Grupy wieku:
Age groups:

Bezrobotni według BAEL

W IV kwartale 2019 r. populacja bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim liczyła 32 tys. osób, stanowiąc tym samym 1,9% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W stosunku do 2010 r. ich liczba zmniejszyła się o ponad 60%. W ostatnim kwartale 2010 r. populacja ta bowiem liczyła 90 tys., co stanowiło 5,6% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

Natężenie bezrobocia mierzone stopą bezrobocia w IV kwartale 2019 r. wyniosło według BAEL 3,6%. Było to o 6,9 p. proc. mniej niż w analogicznym kwartale 2010 r.

Wśród ogółu bezrobotnych liczba mężczyzn i kobiet rozłożyła się po równo. Odmiennie natomiast kształtuje się natężenie bezrobocia według płci. Wyższą stopę bezrobocia odnotowano wśród kobiet – 4,1%, wśród mężczyzn stopa bezrobocia wyniosła 3,2%. Ta relacja była charakterystyczna od 2010 r., przy czym pod koniec 2015 r. natężenie bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn niemal zrównało się. W późniejszym okresie bywały pojedyncze kwartały, w których stopa bezrobocia wśród mężczyzn była wyższa niż wśród kobiet.

The unemployed according to the LFS

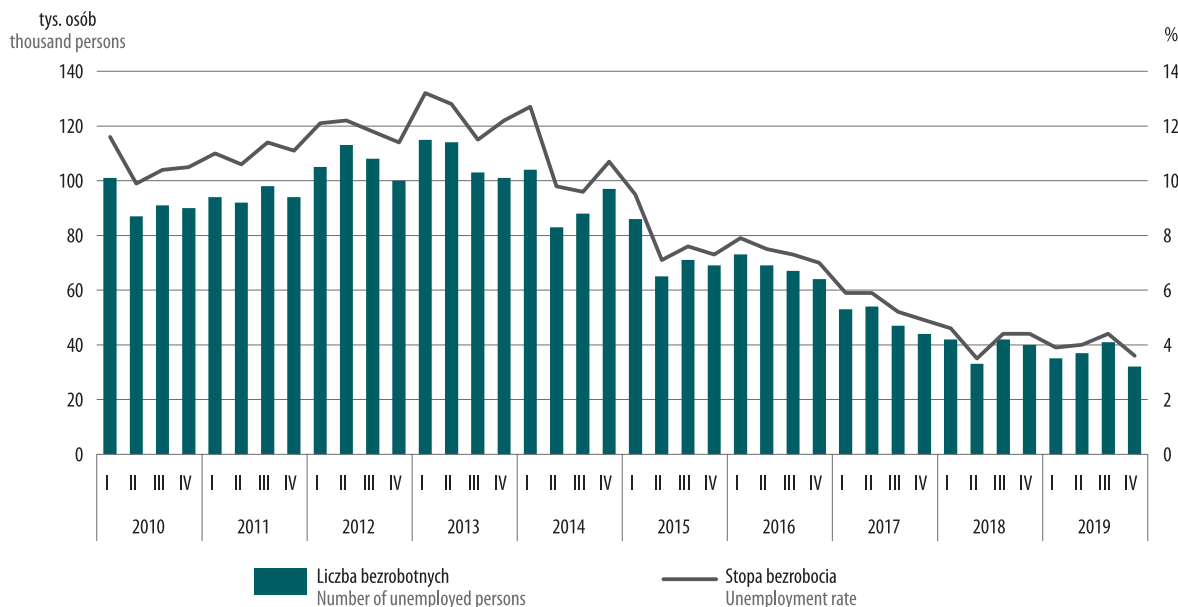
In the fourth quarter of 2019, the population of the unemployed in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was 32 thousand, thus constituting 1.9% of the total population aged 15 or more. Compared to 2010, their number decreased by over 60%. In the last quarter of 2010, this population amounted to 90 thousand, which constituted 5.6% of the total population aged 15 or more.

According to the Labour Force Survey, the intensity of unemployment measured by the unemployment rate in the fourth quarter of 2019 was 3.6%. It was by 6.9 percentage points lower than in the corresponding quarter of 2010.

Among the total population of unemployed persons, the number of men and women was almost the same. On the other hand, the intensity of unemployment by sex is different. A higher unemployment rate was recorded for women – 4.1%. For men the unemployment rate was 3.2%. This relation has been characteristic since 2010, while at the end of 2015 the intensity of unemployment among women and men was almost equal. Later, there were individual quarters in which the unemployment rate among men was higher than among women.

**Wykres 7. Bezrobotni (lewa oś) oraz stopa bezrobocia (prawa oś)
Stan na koniec kwartału**

**Chart 7. Unemployed persons (the left axis) and the unemployment rate (the right axis)
As at the end of each quarter**

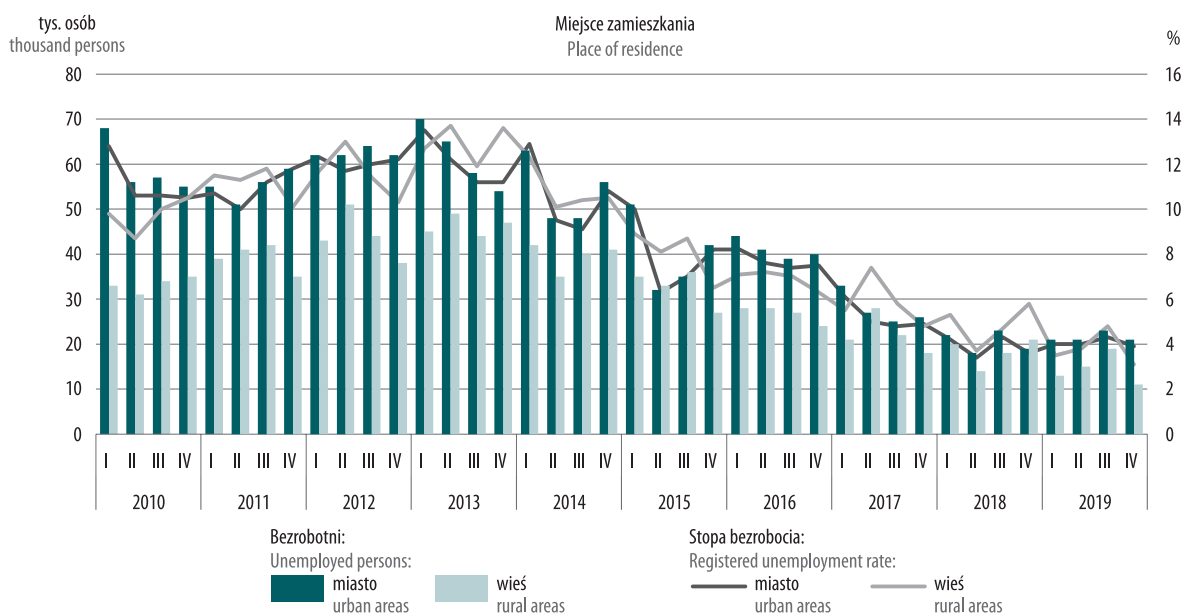

W IV kwartale 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim 21,0 tys. bezrobotnych mieszkało w miastach, stanowiąc 65,6% ogółu bezrobotnych. Stopa bezrobocia według BAEL również była wyższa w miastach niż na wsi (3,9% wobec 3,1%).

In the fourth quarter of 2019, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, 21.0 thousand unemployed persons lived in urban areas, constituting 65.6% of the total number of unemployed persons. According to the LFS, the unemployment rate was also higher in urban areas than in rural areas (3.9% against 3.1%).

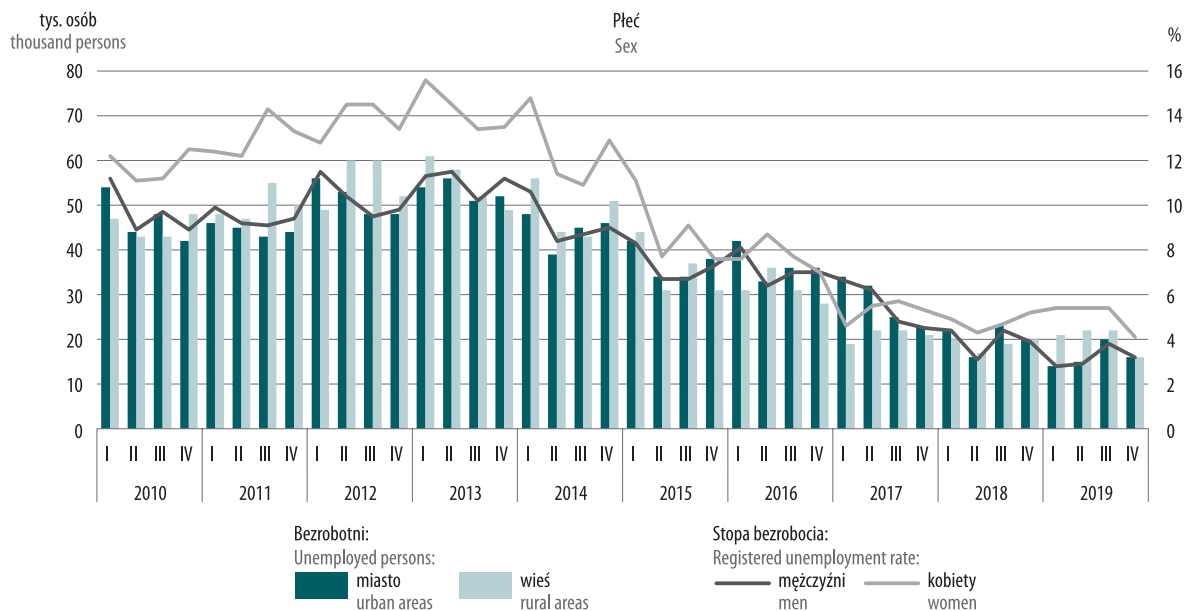
**Wykres 8. Bezrobotni i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania
Stan na koniec kwartału**

**Chart 8. Unemployed persons and the unemployment rate by sex and place of residence
As at the end of each quarter**

**Wykres 8. Bezrobotni i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania (dok.)
Stan na koniec kwartału**

**Chart 8. Unemployed persons and the unemployment rate by sex and place of residence (cont.)
As at the end of each quarter**

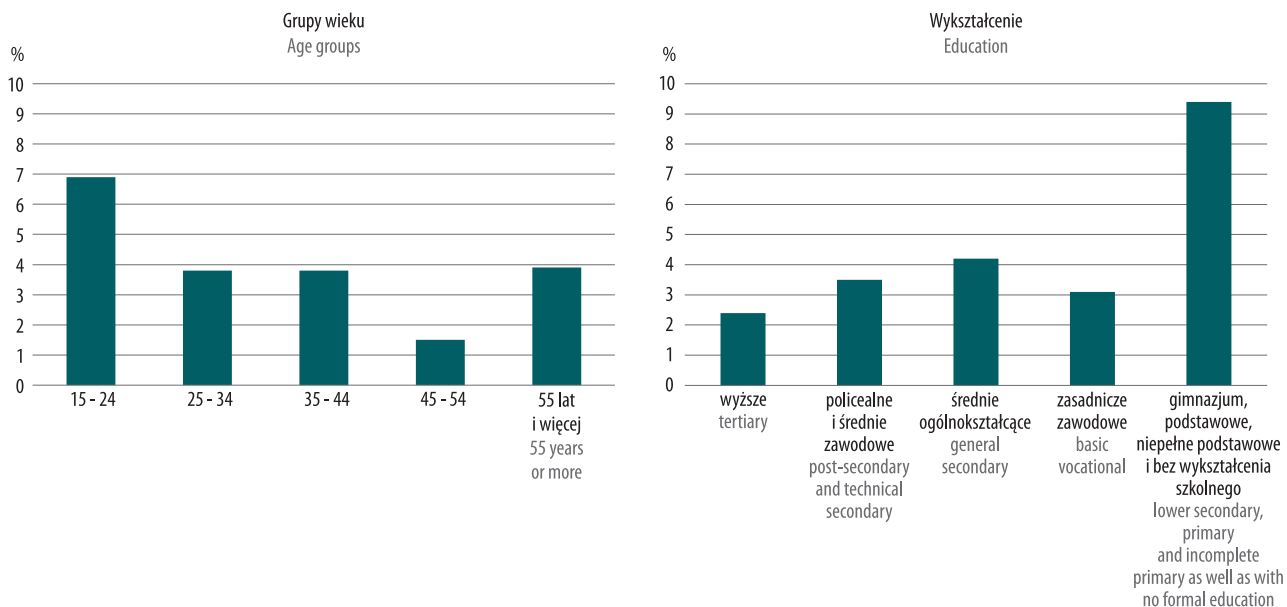

Poziom bezrobocia był zróżnicowany ze względu na wiek, w najmłodszej grupie wieku odnotowano najwyższą stopę bezrobocia – 6,9%. W pozostałych grupach wieku stopa bezrobocia wahała się od 1,5% wśród osób w wieku 45-54 lat do 3,9% w grupie osób w wieku 55 lat i więcej. Analizując stopę bezrobocia według poziomu wykształcenia

The level of unemployment varied depending on age. The highest unemployment rate was recorded in the youngest age group – 6.9%. In the remaining age groups, the unemployment rate ranged from 1.5% among people aged 45-54 to 3.9% in the group of people aged 55 or more. When analysing the unemployment rate according to the level of

Wykres 9. Stopa bezrobocia według grup wieku i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2019 r.

Chart 9. The unemployment rate by age group and level of education in the fourth quarter of 2019

można zauważyć, że zasadniczo była ona tym wyższa im niższy był poziom wykształcenia. Tak więc najwyższa stopa bezrobocia równa 9,4% dotyczyła bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego.

Bezrobotni w końcu 2019 r. w większości mieli już doświadczenia na rynku pracy, ponad 80% z nich to osoby, które powracały do pracy po przerwie oraz osoby, które straciły pracę. Co szósta osoba bezrobotna według Badania aktywności ekonomicznej podejmowała pracę po raz pierwszy.

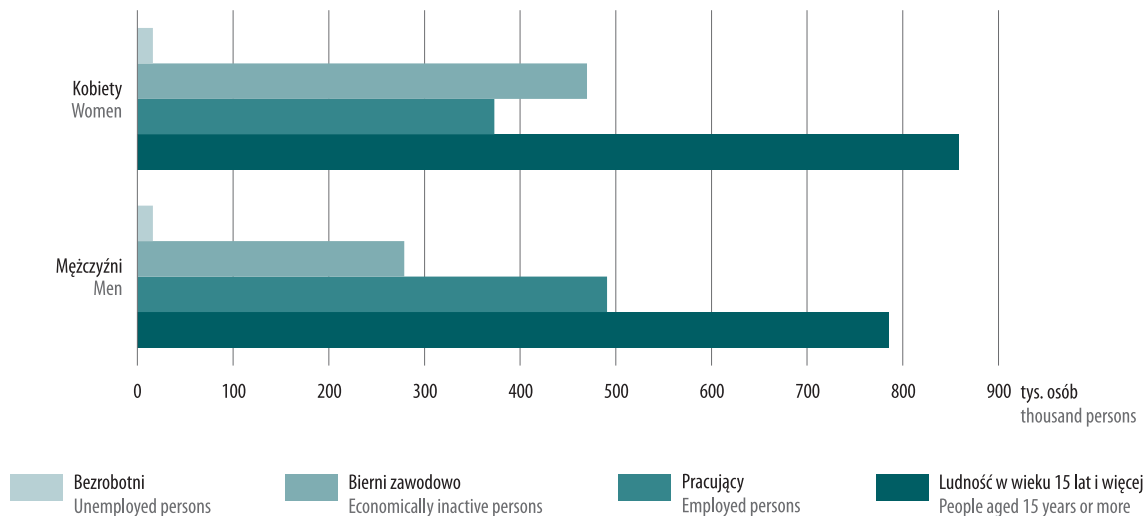
Zestawienie ludności aktywnej zawodowo według typu aktywności i płci w województwie kujawsko-pomorskim wskazuje na znaczące różnice w dwóch zasadniczych, z punktu widzenia rynku pracy, typach aktywności. W IV kwartale 2019 r. liczba pracujących kobiet była o 118,0 tys. mniejsza od liczby pracujących mężczyzn, ponadto liczba pracujących kobiet była także mniejsza od liczby biernych zawodowo kobiet. Wśród mężczyzn zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie liczba pracujących mężczyzn była z kolei blisko dwukrotnie większa niż liczba biernych zawodowo mężczyzn. Wskazuje to, że potencjalne zasoby pracy wśród aktywnych zawodowo są znacznie większe wśród kobiet aniżeli mężczyzn.

education, it can be seen that it was generally the higher the lower the level of education was. Thus, the highest unemployment rate equal to 9.4% was recorded for the unemployed with at most lower secondary education and with no formal education.

At the end of 2019, most of the unemployed had experience in the labour market, over 80% of them were persons who returned to work after a break and persons who lost their jobs. According to the Labour Force Survey, every sixth unemployed person started work for the first time.

The set of data on the economically active population by type of activity and sex in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship indicates significant differences in the two main, from the point of view of the labour market, types of activity. In the fourth quarter of 2019, the number of employed women was by 118.0 thousand lower than the number of employed men. Moreover, the number of employed women was also lower than the number of economically inactive women. In turn, among men living in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the number of employed men was almost twice as large as the number of inactive men. This indicates that the potential labour resources of the economically active are much higher among women than men.

Wykres 10. Ludność w wieku 15 lat i więcej oraz według typu aktywności i płci w IV kwartale 2019 r.
Chart 10. Population aged 15 years or more by type of activity and sex in the fourth quarter of 2019

Bezrobocie rejestrowane

Analizowane wcześniej zjawisko bezrobocia opierało się na danych pochodzących z Badania aktywności ekonomicznej ludności, na podstawie którego w oparciu o opinie członków wylosowanych gospodarstw domowych określa się wielkość i strukturę aktywnych i biernych zawodowo oraz wylicza stopę bezrobocia. Należy mieć świadomość, że

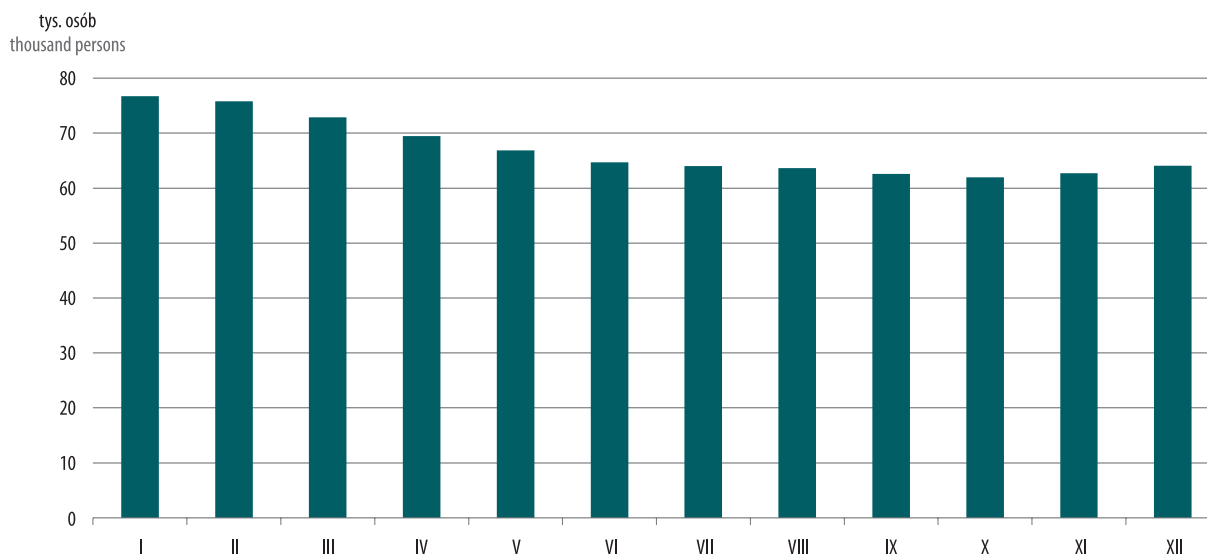
Registered unemployment

The previous analysis of the phenomenon of unemployment was performed using data from the Labour Force Survey (LFS), on the basis of which, making use of the opinions of members of randomly selected households, the size and structure of the economically active and economically inactive are determined and the unemployment rate is

zgodnie z metodyką BAEL do grona bezrobotnych może być zaklasyfikowana osoba, która nie figuruje w rejestrach urzędów pracy. Rejestracja osób bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy stanowi dla statystyki publicznej drugie źródło danych o bezrobotnych, na podstawie którego wyliczana jest stopa bezrobocia rejestrowanego. Analizując zatem potencjalne zasoby rynku pracy konieczne jest zwrócenie uwagi na osoby zarejestrowane w urzędach pracy, są one bowiem potencjalnie najłatwiej dostępnym zasobem dla rynku pracy. Należy jednak zaznaczyć, że liczba bezrobotnych ujęta w statystyce urzędów pracy w dużej mierze zależy od stopnia motywacji do zarejestrowania się jako osoby bezrobotne. Jednak sam fakt rejestracji powoduje, że do takich osób łatwiej jest dotrzeć chociażby z programami aktywizującymi zawodowo.

estimated. One should be aware that according to the LFS methodology a person who does not appear in the registers of labour offices may be classified as unemployed. The registration of the unemployed at powiat labour offices is the second source of data on the unemployed for official statistics, on the basis of which the registered unemployment rate is calculated. When analysing potential labour market resources, it is necessary to pay attention to persons registered at labour offices, because they are potentially the most easily available resource for the labour market. The number of the unemployed included in the statistics of labour offices largely depends on the degree of motivation to register as unemployed. However, the mere fact of registration makes it easier to approach such people even with vocational activation programmes.

Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani w 2019 r. Stan na koniec miesiąca
Chart 11. Registered unemployed persons in 2019 As at the end of each month

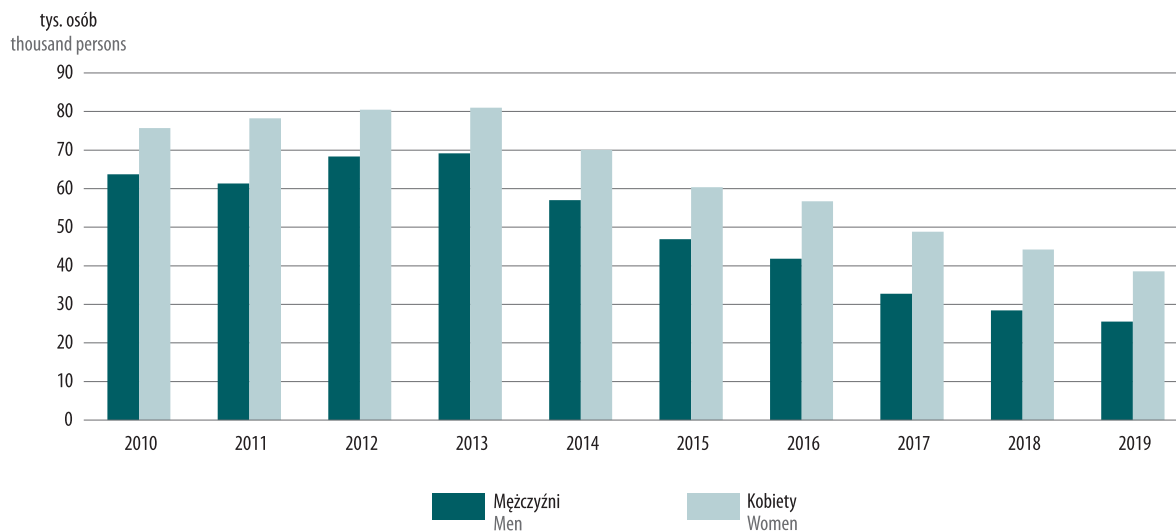

Na przestrzeni roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego zmienia się. W 2019 r. na koniec stycznia wynosiła 76,7 tys. osób i spadała aż do końca października, kiedy wyniosła 61,9 tys. osób. Natomiast w na koniec roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy była niższa niż w styczniu o 12,7 tys. osób. Zmiany w liczbie bezrobotnych spowodowane są często specyfiką klimatu i powiązaną z tym sezonowością zatrudniania w części zawodów. Dostrzega się powtarzający spadek w liczbie bezrobotnych w okresach wiosenno-letnich, a ich wzrost w okresach zimowych.

Over the course of the year, the number of unemployed persons registered at powiat labour offices in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship changes. In 2019, at the end of January, it was 76.7 thousand and it was decreasing until the end of October, when it amounted to 61.9 thousand. However, at the end of the year, the number of unemployed persons registered at labour offices was lower than in January by 12.7 thousand. Changes in the number of unemployed persons are often caused by the specificity of the climate and the related seasonality of employment in some occupations. There is a noticeable decline in the number of unemployed persons in the spring and summer and an increase in this number during the winter.

Wykres 12. Bezrobotni zarejestrowani według płci Stan na 31 grudnia

Chart 12. Registered unemployed persons by sex
As at 31 December

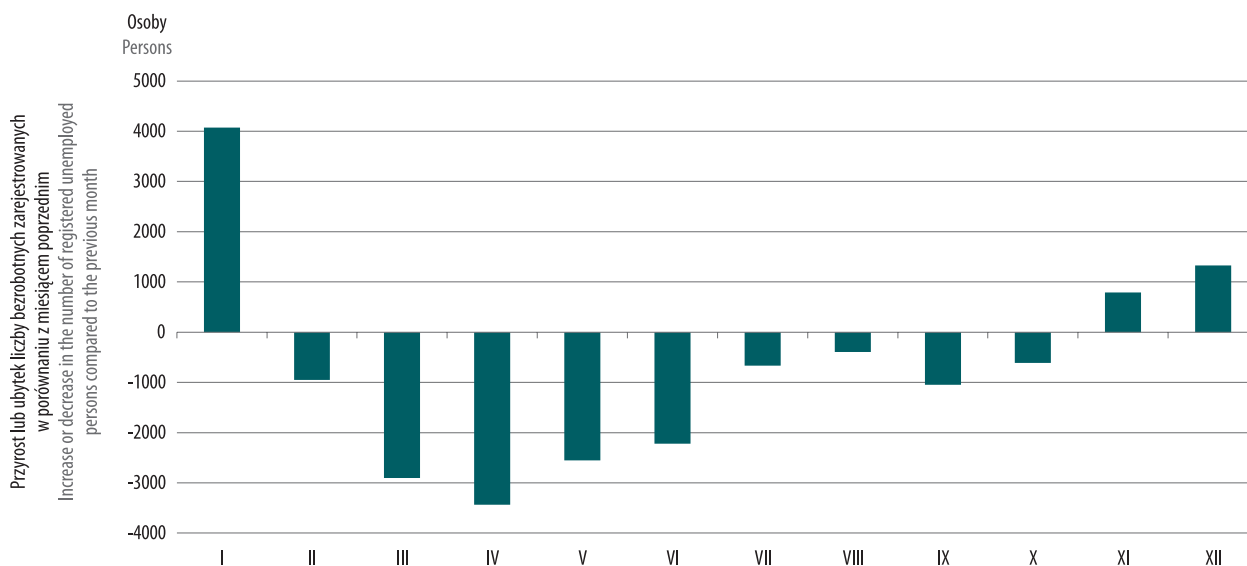

W porównaniu z 2010 r. liczba bezrobotnych była mniejsza o ponad połowę. W tym czasie zmianie uległa także struktura bezrobotnych według płci. W 2019 r. wzrósł udział kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych z 54,3% do 60,2%.

Compared to 2010, the number of unemployed persons was less than half as large. At that time, the structure of unemployed persons by sex also changed. In 2019, the share of women among registered unemployed person increased from 54.3% to 60.2%.

Wykres 13. Bilans bezrobotnych zarejestrowanych w 2019 r.

Chart 13 Balance of registered unemployed persons in 2019

W 2019 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie osiągnęła najniższą wartość od 2010 r. i na koniec roku wynosiła 7,9%, tj. o 9,1 p. proc. mniej niż w 2010 r.

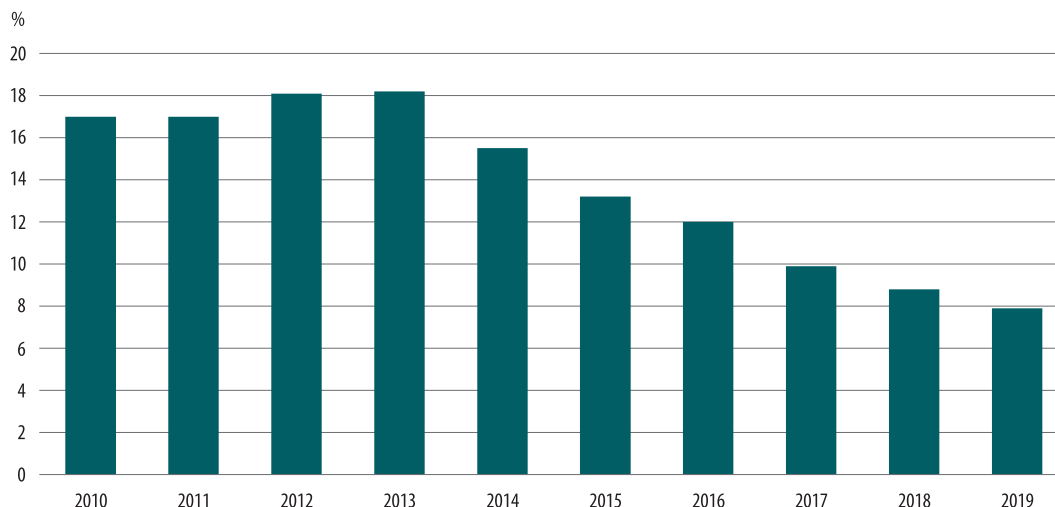
In 2019, the registered unemployment rate in the voivodship reached the lowest value since 2010 and at the end of the year it was 7.9%, 9.1 percentage points lower than in 2010.

Stopa bezrobocia rejestrowanego to udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

The registered unemployment rate is the share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, that is without the employees of the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

**Wykres 14. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan na 31 grudnia**

Chart 14. Registered unemployment rate
As at 31 December

Na obszarze województwa stopa bezrobocia rejestrowanego jest zróżnicowana przestrzennie. W 2019 r. współczynnik zmienności stopy bezrobocia dla powiatów i miast na prawach powiatu wyniósł 33,4%. Najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego wśród powiatów i miast na prawach powiatu odnotowano w m. Bydgoszcz – 2,8%, a następnie w m. Toruń – 4,1%. Powiat bydgoski również charakteryzował się, na tle całego województwa, korzystną sytuacją w tym zakresie. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła tam bowiem w 2019 r. 4,1%, podczas gdy dla powiatu toruńskiego analogiczny wskaźnik wyniósł 9,4%. Zdecydowanie najwyższa stopa bezrobocia była w powiecie radziejowskim – 16,4%. Niewiele niższe wartości tego wskaźnika były w pobliskich powiatach lipnowskim oraz włocławskim, w których stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła odpowiednio 15,4% i 14,2%.

In the voivodship, the registered unemployment rate varies spatially. In 2019, the coefficient of variation of the unemployment rate for powiats and cities with powiat status was 33.4%. The lowest registered unemployment rate among powiats and cities with powiat status was recorded in Bydgoszcz – 2.8%, then in Toruń – 4.1%. The bydgoski powiat also had, in comparison with the whole voivodship, a favourable situation in this respect. The registered unemployment rate amounted there to 4.1% in 2019, while for the toruński powiat the corresponding indicator was 9.4%. Definitely the largest unemployment rate was in the radziejowski powiat – 16.4%. Slightly lower values of this indicator were recorded for the nearby powiats: lipnowski and włocławski, in which the registered unemployment rate amounted to 15.4% and 14.2%, respectively.

Współczynnik zmienności należy do miar rozproszenia, służy więc do badania stopnia zróżnicowania wartości zmiennej. Wysoka wartość współczynnika oznacza duże zróżnicowanie cechy i świadczy o niejednorodności badanej populacji, niska wartość świadczy o małej zmienności cechy i jednorodności badanej populacji. Współczynnik zmienności jest ilorazem (wynikiem dzielenia) odchylenia standardowego cechy oraz jej średniej arytmetycznej.

Wartość współczynnika wyrażona jest w procentach, a jej interpretacja zależy od wielkości współczynnika:

- < 20 % – mała zmienność,
- <20%; 40%) – przeciętna zmienność,
- <40%; 100%) – silna zmienność,
- ≥ 100% – bardzo silna zmienność.

Dane pochodzące z rejestrów urzędów pracy pozwalają na analizę różnych aspektów bezrobocia w wymiarze przestrzennym. Na przykład analiza bezrobotnych według poziomu wykształcenia wskazuje, że w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego największe dysproporcje występują w zakresie udziału osób o wykształceniu wyższym. Udział osób o tym wykształceniu wśród bezrobotnych wahał się od 5,0% w powiecie grudziądzkim do 20,4% w m. Toruniu. Obok m. Torunia wysoki odsetek bezrobotnych z tym wykształceniem charakteryzował również m. Bydgoszcz – 18,5%.

The coefficient of variation belongs to the measures of dispersion, so it is used to test the degree of variation in the values of a variable. A high value of the coefficient means a large diversity of a characteristic and indicates a heterogeneity of the surveyed population, a low value indicates low variability of the characteristic and homogeneity of the surveyed population. The coefficient of variation is the quotient (the result of division) of the standard deviation of the characteristic and its arithmetic mean.

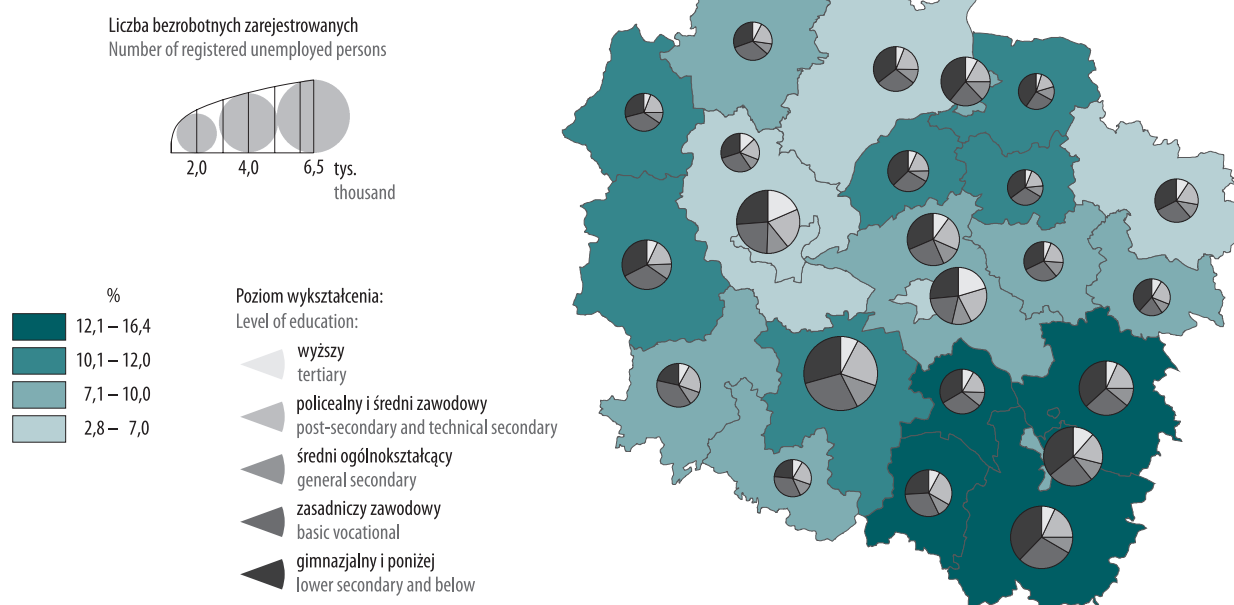
The value of the coefficient is expressed in % and the interpretation of the coefficient depends on its value:

- < 20 % – low variation,
- <20%; 40%) – average variation,
- <40%; 100%) – strong variation,
- ≥ 100% – very strong variation.

Data from the registers of labour offices allow for the analysis of various aspects of unemployment in the spatial dimension, for instance by level of education. For instance, the analysis of the unemployed by level of education shows that in the powiats of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the greatest disproportions occur in the share of persons with tertiary education. The share of person with this level of education among the unemployed ranged from 5.0% in the grudziądzki powiat to 20.4% in Toruń. Apart from Toruń, a high percentage of the unemployed with this educational level also characterised Bydgoszcz – 18.5%.

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2019 r. Stan na 31 grudnia

Map 1. The registered unemployment rate in 2019 As at 31 December

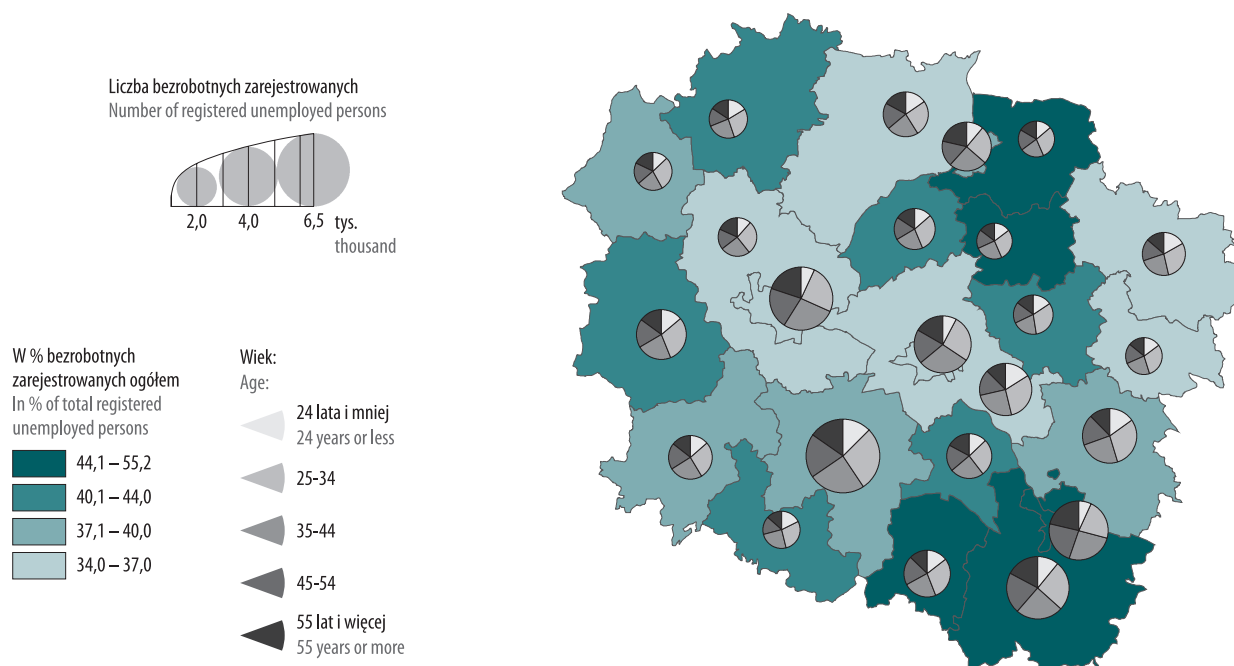

Dane z powiatowych urzędów pracy dostarczają również informacji na temat struktury wieku bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych powiatach i miastach na prawach powiatu. Przeprowadzona analiza wskazuje, że w 2019 r. w całym województwie bezrobotni pod tym względem byli podobni. Relatywnie większe zróżnicowanie dotyczyło udziału osób bezrobotnych w wieku 24 lat i mniej. Najwyższy odsetek tej grupy wieku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych charakteryzował powiat mogileński – 17,6%, natomiast najmniejszy m. Włocławek oraz m. Bydgoszcz – po 6,9%.

Data from powiat labour offices also provide knowledge about the age structure of the registered unemployed in individual powiats and cities with powiat status. The analysis performed indicates that in 2019 the unemployed in the whole voivodship were similar in this respect. A relatively larger variation concerned the share of unemployed persons aged 24 or under. The highest percentage of this age group in the total number of registered unemployed persons characterised the mogileński powiat – 17.6%, whereas the lowest – Włocławek and Bydgoszcz – 6.9% each.

Mapa 2. Długotrwanie bezrobotni zarejestrowani w 2019 r. Stan na 31 grudnia

Map 2. Long-term registered unemployed persons in 2019 As at 31 December

Wśród bezrobotnych Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. definiuje osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to kategorie osób bezrobotnych, które są szczególnie narażone na potencjalne problemy z podjęciem pracy lub innej formy zarobkowania.

The Act of 20 April 2004 on Employment Promotion and Labour Market Institutions defines, among the unemployed population, persons with a specific situation on the labour market. These are categories of the unemployed who are particularly vulnerable to potential problems with taking up a job or another form of earning money.

OSOBA W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY to:

- bezrobotny do 30. roku życia,
- bezrobotny długotrwale,
- bezrobotny powyżej 50. roku życia,
- bezrobotny korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- bezrobotny posiadający co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia,
- bezrobotny niepełnosprawny,
- poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu lub niewykonujący innej pracy zarobkowej opiekun osoby niepełnosprawnej, z wyłączeniem opiekunów osoby niepełnosprawnej pobierających świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Osoby te są objęte specjalnym nadzorem powiatowych urzędów pracy. Na koniec grudnia 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku stanowili 85,0% ogółu bezrobotnych.

Spośród wybranych kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy najwięcej było osób długotrwale bezrobotnych – około 65%. O około połowę mniejszą grupę stanowiły osoby do 30 roku życia. Zbliżona liczebnie była grupa bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia. Dużą grupę stanowili również bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia – razem grupy te stanowiły ponad 27% bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Bezrobotny długotrwale – oznacza to bezrobotnego który pozostaje w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Analiza bezrobocia rejestrowanego wskazuje, że długotrwale bezrobotni tworzyli najliczniejszą grupę we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu. Najbardziej dotknięta tym problemem była południowa część województwa, np. w powiecie włocławskim udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 55,2%, a w m. Włocławek 51,4%. Jedynie w m. Bydgoszcz i otaczającym je powiecie bydgoskim stanowili oni mniej niż połowę bezrobotnych (odpowiednio 35,4% i 35,5%). Świadczy to o nadal występujących problemach z bezrobociem długotrwałym w województwie, któremu przeciwdziałać próbuje wiele programów aktywizacji osób bezrobotnych. Utrzy-

A PERSON WITH A SPECIFIC SITUATION ON THE LABOUR MARKET:

- unemployed person under 30 years of age,
- long-term unemployed person,
- unemployed person aged 50 years or over,
- unemployed person receiving social assistance benefits,
- unemployed person with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child under the age of 18,
- disabled unemployed person,
- a guardian of a disabled person, seeking a job, who is not employed or does not perform any other paid job, with the exception of guardians of a disabled person receiving the nursing benefit or the special attendance allowance under the provisions on family benefits or the allowance for a guardian under the provisions on the determination and payment of allowances for guardians.

These persons are subject to special supervision of officials from powiat labour offices. At the end of December 2019, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the unemployed with a specific situation on the labour market constituted 85.0% of the total number of unemployed persons.

Among the selected categories of persons with a specific situation on the labour market, the long-term unemployed were the largest group – around 65%. People under 30 years of age constituted a group which was half the size of the first group. The group of unemployed people aged 50 years or over was of similar size. Unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child under the age of 18 also constituted a large group – these groups together accounted for over 27% of unemployed persons with a specific situation on the labour market.

A long-term unemployed person – is an unemployed person, who remains registered in a register of a powiat labour office for a total of over 12 months in the last 2 years, excluding periods of traineeships or adult vocational education.

The analysis of registered unemployment indicates that the long-term unemployed constituted the most numerous group in all powiats and cities with powiat status. The most affected by this problem was the southern part of the voivodship. For instance, in the włocławski powiat the share of the long-term unemployed in the total number of unemployed persons was 55.2%, and in Włocławek 51.4%. Only in Bydgoszcz and the bydgoski powiat, surrounding this city, they constituted less than half of the unemployed (35.4% and 35.5%, respectively). This proves that there are still problems with long-term unemployment in the voivodship.

mująca się sytuacja w tym względzie wskazuje, że przywrócenie bezrobotnego, który pozostaje w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat na rynek pracy bywa problemowe i wymaga złożonych działań aktywizacyjnych dedykowanych np. kobietom, ponieważ w 2019 r. stanowiły one blisko 70% długotrwale bezrobotnych. Wśród ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych kategorię szczególną stanowią osoby niepełnosprawne. Do tej kategorii zalicza się osoby, które posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i jednocześnie są zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy. Na koniec grudnia 2019 r. zarejestrowanych było 2,9 tys. osób spełniających te kryteria. Stanowiły one 4,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród nich struktura płci była bardzo zbliżona – kobiety stanowiły 48,4% ogółu niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Dane pochodzące z rejestrów urzędów pracy pozwalają również na analizę liczby bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Analiza danych wskazuje, że pod tym względem zróżnicowanie wewnętrzne województwa było niewielkie. Wśród bezrobotnych największy był udział bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca oraz bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy. Według stanu na koniec grudnia 2019 r. udziały wskazanych grup bezrobotnych skrajne wartości przyjmowały w powiecie włocławskim i radziejowskim. Przy czym powiat włocławski odznaczał się najmniejszym w województwie udziałem bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca (6,2%) i największym udziałem bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (40,4%). Powiat sępoleński wyróżniał natomiast najwyższy, bo 16,1% udział bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca.

Na bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie kujawsko-pomorskim składały się przede wszystkim osoby uprzednio pracujące – blisko 90% ogółu zarejestrowanych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominowały osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – stanowiły one 27,3% tej populacji. Długość stażu pracy wśród bezrobotnych zarejestrowanych była zróżnicowana w powiatach i miastach na prawach powiatu. Różnice te w największym stopniu dotyczyły udziału osób bezrobotnych o stażu pracy powyżej 30 lat. Natomiast w całym województwie najbardziej zbliżony był udział bezrobotnych ze stażem pracy od 5 do 10 lat. Najniższy był w powiecie radziejowskim – 13,5%, a najwyższy w powiecie sępoleńskim – 20,3%.

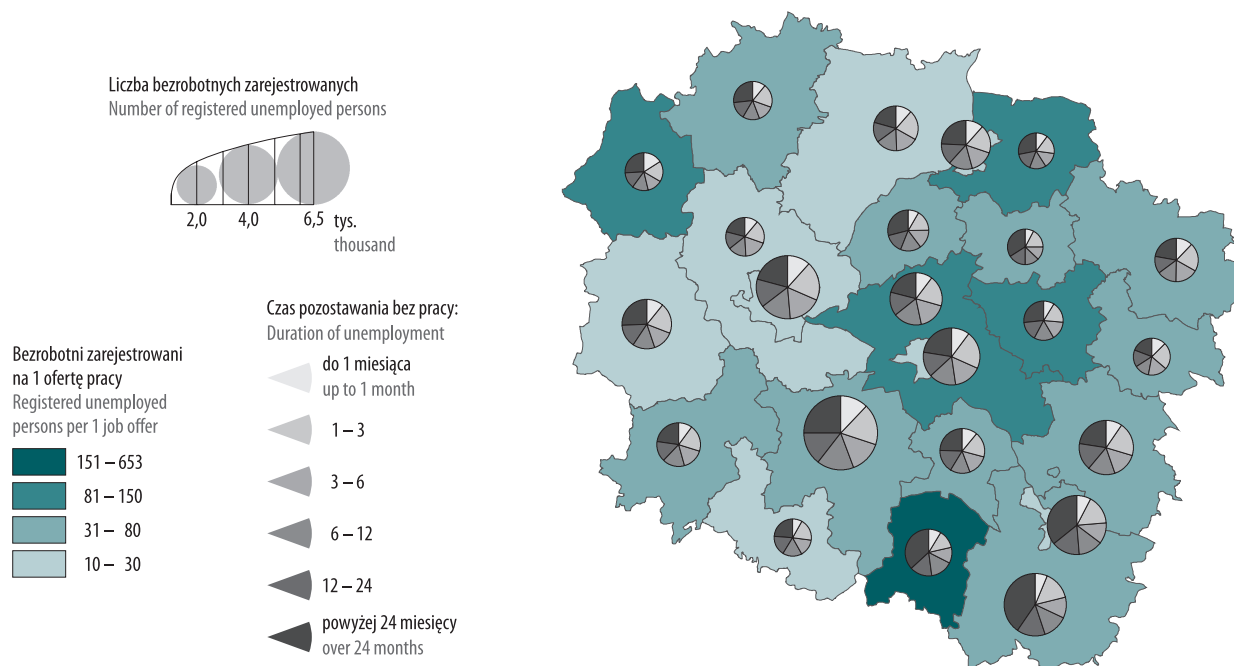
Numerous activation programmes for the unemployed are used to counteract these problems. The persistent situation in this respect indicates that bringing the unemployed who remain in a register of a powiat labour office for a total of over 12 months in the last 2 years to the labour market can be problematic and requires complex activation measures, dedicated for instance to women, because in 2019 they constituted nearly 70% of long-term unemployed persons. Among all registered unemployed persons, the disabled are a special category. This category includes people who have an appropriate disability degree certificate and are simultaneously registered with a powiat labour office. At the end of December 2019, there were registered 2.9 thousand people meeting these criteria. They constituted 4.5% of the total number of registered unemployed persons. Among them, the gender structure was very similar – women constituted 48.4% of the total number of disabled persons registered as unemployed.

Data from the registers of labour offices may also be used to make an analysis of the number of unemployed by the duration of remaining unemployed. The analysis of these data indicates that in this respect the internal diversity of the voivodship was low, and it was mostly determined by the share of the unemployed who remained without work for up to 1 month and the unemployed who remained without work for more than 24 months. As at the end of December 2019, the shares of the indicated unemployed groups took extreme values in the włocławski and radziejowski powiats. The włocławski powiat had the smallest share of the unemployed remaining without work for up to 1 month (6.2%) in the voivodship and the largest share of unemployed persons remaining without work for more than 24 months (40.4%). The sępoleński powiat, on the other hand, was characterised by the highest, a 16.1% share of the unemployed who remained without work for up to 1 month.

Unemployed persons registered at labour offices in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship consisted primarily of previously employed persons – nearly 90% of all registered unemployed persons. People with 1 to 5 years of seniority dominated among registered unemployed persons – they constituted 27.3% of this population. The length of seniority among registered unemployed persons varied in powiats and cities with powiat status. These differences mostly concerned the share of the unemployed with seniority over 30 years. On the other hand, in the entire voivodship, the share of the unemployed with seniority from 5 to 10 years was the most similar. The lowest was in the radziejowski powiat – 13.5%, and the highest in the sępoleński powiat – 20.3%.

Mapa 3. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2019 r. Stan na 31 grudnia

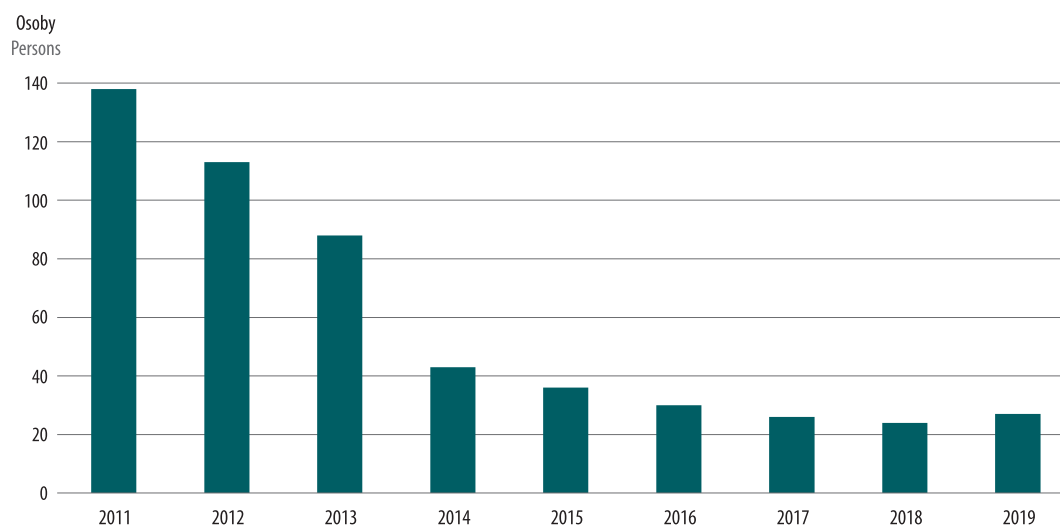
Map 3. Registered unemployed persons per 1 job offer in 2019
As at 31 December

Na koniec grudnia 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim na jedną ofertę pracy przypadło 27 bezrobotnych zarejestrowanych. Na początku drugiej dekady XXI w., liczba bezrobotnych przypadająca na ofertę pracy była 5-krotnie większa.

At the end of December 2019, there were 27 registered unemployed persons per one job offer in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. At the beginning of the second decade of the 21st century, the number of unemployed persons per one job offer was five times higher.

Wykres 15. Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy
Chart 15. Registered unemployed persons per 1 job offer

Możliwość wybierania ofert pracy przez bezrobotnych była w 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim bardzo zróżnicowana wewnątrz (współczynnik zmienności wyniósł 169,2%) i wskazuje na inną specyfikę sytuacji na rynku pracy w stolicach województwa i ich otoczeniu oraz południowej części województwa. Według stanu na koniec grudnia najmniej bezrobotnych zarejestrowanych przypadających na 1 ofertę pracy było w m. Bydgoszcz – 10 osób, a najwięcej w powiecie radziejowskim – 653 osób.

In 2019, the possibility of choosing job offers by the unemployed in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship was very diverse spatially (the coefficient of variation was 169.2%) and indicates a different specificity of the situation on the labour market in the capitals of the voivodship and their surroundings and in the southern part of the voivodship. As at the end of December, the lowest number of registered unemployed persons per 1 job offer was in Bydgoszcz – 10 persons, and the largest number in the radziejowski powiat – 653 persons.

Niepełnozatrudnieni

Z punktu widzenia rynku pracy niewykorzystany potencjał stanowią niepełnozatrudnieni. Pomimo tego, że są to osoby pracujące, ich możliwości i gotowość do pracy nie są wykorzystane w pełnym zakresie.

Part-time employees

From the point of view of the labour market, part-time employees are an unused potential. Despite the fact that they are employed persons, their potential and availability to work are not fully used.

**Tablica 1. Niepełnozatrudnieni według płci i miejsca zamieszkania
Dane średnioroczne**

Tablica 1. Part-time employees by sex and place of residence
Average annual data

Wyszczególnienie Specification	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2019
w tys. in thousands										
OGÓŁEM Total	62	55	60	60	58	59	59	61	56	54
Mężczyźni Men	26	21	21	21	22	20	20	21	20	17
Kobiety Women	36	34	39	39	36	39	39	40	36	37
według miejsca zamieszkania by place of residence										
Miasta Urban areas	38	32	33	34	35	35	37	38	34	30
Wieś Rural areas	23	23	28	27	24	24	22	23	22	24

Według Badania aktywności ekonomicznej ludności w województwie kujawsko-pomorskim w 2019 r. osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu było 54 tys. Było to o 8 tys. mniej niż w 2010 r. Praca w niepełnym wymiarze godzin dotyczyła głównie dwóch grup. Do pierwszej należały osoby chcące połączyć życie zawodowe z obowiązkami domowymi, głównie były to kobiety. Drugą grupę tworzyły osoby młode, wchodzące na rynek pracy i chcące połączyć naukę i pracę, czyli studiujące lub doszkalające się.

According to the Labour Force Survey, in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship there were 54 thousand employed persons working part-time. There were 8 thousand fewer of them than in 2010. Part-time work was performed mainly in two groups of people. The first one included people who wanted to combine professional life and household responsibilities, mainly women. The second group consisted of young people entering the labour market who wanted to combine education and work, for instance those studying or undergoing training.

Informacji o osobach niepełnozatrudnionych obok BAEL opartego na wywiadzie z respondentami (a zatem danych mających wyłącznie charakter deklaratywny) dostarcza roczne sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (formularz Z-06), składane przez podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dotyczą osób niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy według siedziby jednostki i przeważającego rodzaju działalności.

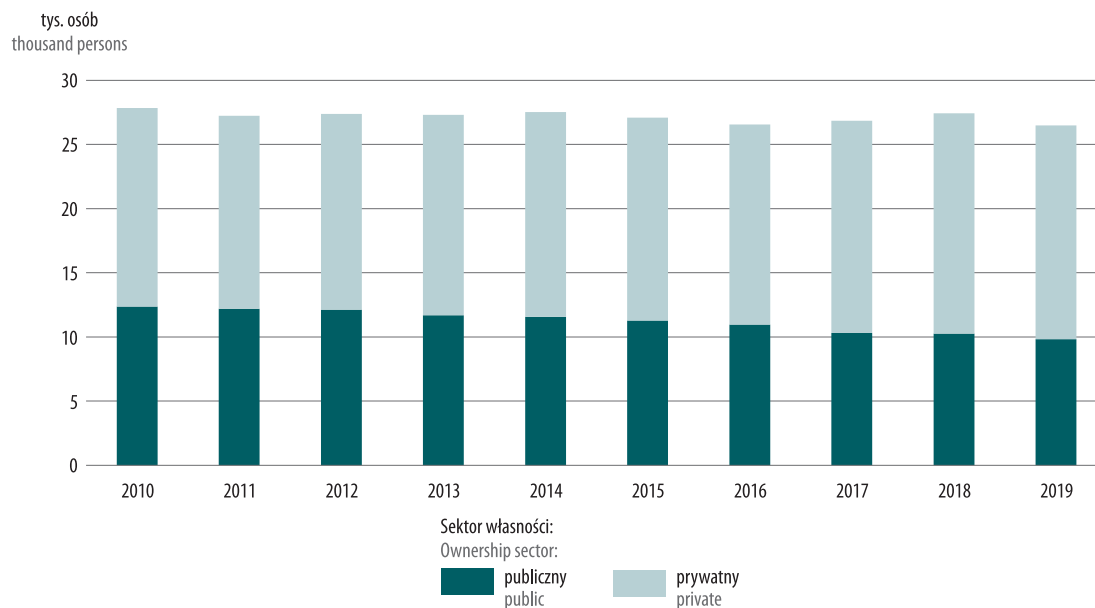
Według tego źródła w ostatnim dniu grudnia 2019 r. w województwie kujawsko-pomorskim niepełnozatrudnionych było 26,5 tys. osób, a w stosunku do 2010 r. ich liczba zmalała o 4,8%. Wśród niepełnozatrudnionych zdecydowaną większość stanowiły kobiety – w 2019 r. ich udział w tej populacji wyniósł 68,3%. Dane z prezentowanego sprawozdania pozwalają wskazać, że w 2019 r. blisko 21% niepełnozatrudnionych pracowało w sekcji: obsługa rynku nieruchomości^a, natomiast co piąta osoba niepełnozatrudniona w sekcji edukacja.

Information on part-time employees is gathered not only through the LFS based on interviews with respondents (and thus data have only a declarative character) but also are provided by the Survey on employed persons, wages, salaries and working time (Z-06 form), submitted by entities with 10 or more employed persons and budgetary sphere entities, regardless of the number of employed persons. They concern part-time employees in the main workplace according to the seat of the unit and the predominant kind of activity.

According to this source of data, in 2019, there were 26.5 thousand part-time employees in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship. In comparison to 2010, their number decreased by 4.8%. The majority of part-time employees were women – in 2019 their share in this population was 68.3%. Data from the survey indicate that in 2019, nearly 21.0% of part-time employees worked in the real estate activities section, while every fifth part-time employee in the education section.

Wykres 16. Niepełnozatrudnieni^a w głównym miejscu pracy według sektorów własności Stan na 31 grudnia

Chart 16. Part-time paid employees^a in the main workplace by ownership sector
As at 31 December

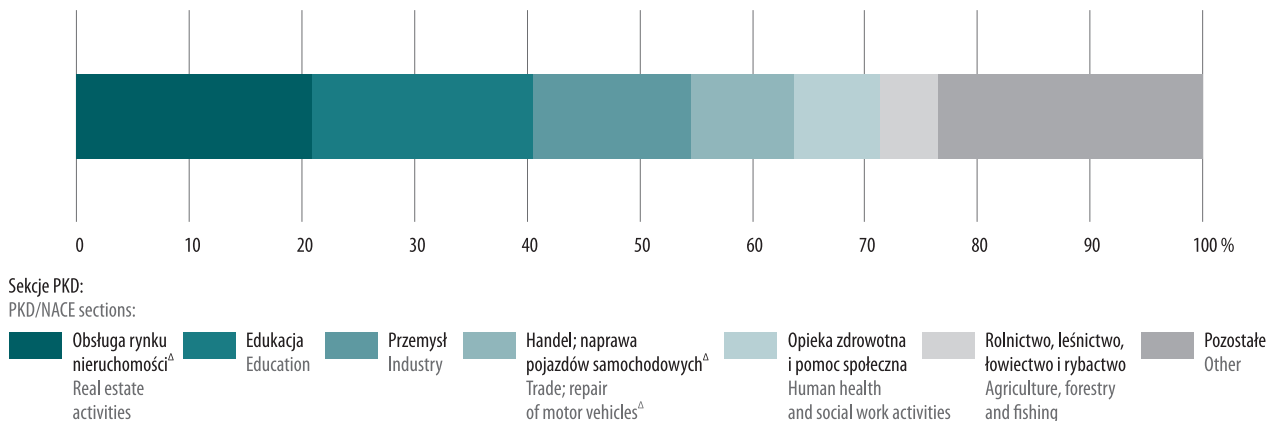

^a Dane dotyczą niepełnozatrudnionych według siedziby jednostki i przeważającego rodzaju działalności w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern part-time employees according to the seat of the unit and the predominant kind of activity in entities with 10 or more employed persons and in budgetary sphere entities, regardless of the number of employed persons.

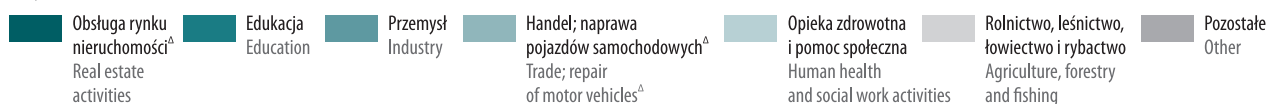
Wykres 17. Struktura niepełnozatrudnionych^a w głównym miejscu pracy według wybranych sekcji PKD w 2019 r. Stan na 31 grudnia

Chart 17. The structure of part-time employees^a in the main workplace by selected PKD 2007/NACE sections in 2019 As at 31 December

Sekcje PKD:

PKD/NACE sections:

^a Dane dotyczą niepełnozatrudnionych według siedziby jednostki i przeważającego rodzaju działalności w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern part-time employees according to the seat of the unit and the predominant kind of activity in entities with 10 or more employed persons and in budgetary sphere entities, regardless of the number of employed persons.

Cudzoziemcy

Starzejące się społeczeństwo, dobra sytuacja na rynku pracy w 2019 r. sprawiły, że w Polsce obserwowano zapotrzebowanie na pracowników z innych państw, w tym nie będących członkami Unii Europejskiej. W 2019 r. w sytuacji niskiego bezrobocia pracodawcom brakowało rąk do pracy, poszukiwali się więc pracownikami z zagranicy. Wskazuje na to m.in. liczba udzielonych zezwoleń na pracę cudzoziemców.

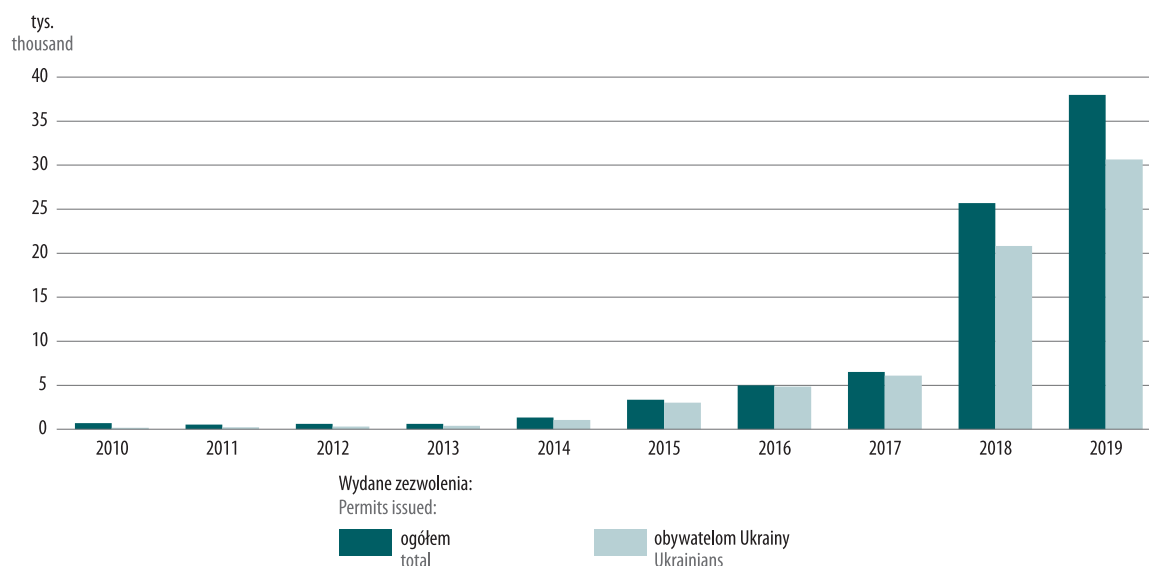
Liczba zezwoleń wydawanych na pracę cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim systematycznie rośnie – w 2019 r. wydano ich blisko 38 tys., było to o ponad 37 tys. więcej niż w 2010 r. i o 12,3 tys. więcej niż w 2018 r. W 2019 r. wśród wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców zdecydowana większość, bo 71,8%, dotyczyła mężczyzn. W analizowanym roku zezwolenia na pracę cudzoziemców z województwa kujawsko-pomorskiego stanowiły 8,5% zezwoleń wydanych w kraju.

Foreigners

Due to the ageing society and the good situation on the labour market in 2019, there was observed in Poland a demand for workers from other countries, including those not belonging to the European Union. In 2019, in a situation of low unemployment, employers faced labour supply shortages, so they were taking on foreign employees. This is indicated, among others, by the number of work permits granted to foreigners.

The number of work permits for foreigners issued in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship is constantly growing – in 2019, nearly 38 thousand of them were issued, over 37 thousand more than in 2010 and 12.3 thousand more than in 2018. In 2019, the vast majority of work permits issued to foreigners, i.e. 71.8%, concerned men. In the analysed year, work permits for foreigners from the Kujawsko-Pomorskie Voivodship constituted 8.5% of permits issued in the country.

Wykres 18. Zezwolenia na pracę dla cudzoziemców
Chart 18. Work permits for foreigners

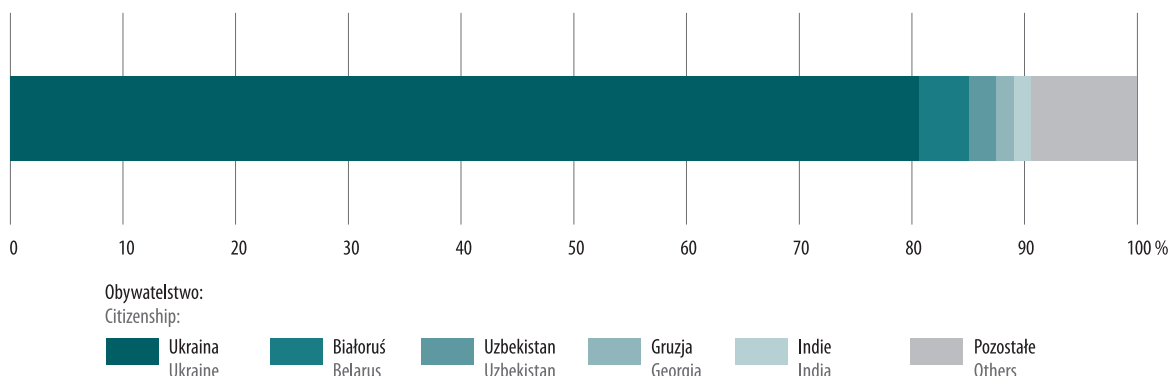
W województwie kujawsko-pomorskim w zdecydowanej większości wydawane są zezwolenia na pracę cudzoziemców, nie będące kontynuacją wcześniejszych pozwoleń. W 2019 r. zostały wydane 622 przedłużenia zezwoleń na pracę, tj. 1,6% ogólnej liczby wydanych zezwoleń na pracę cudzoziemców. Liczba przedłużeń była większa w porównaniu z rokiem poprzednim ponad dwukrotnie. Analiza struktury wydawanych zezwoleń według okresu ważności wskazuje, że najwięcej, bo około 43% wszystkich zezwoleń na pracę cudzoziemców, wydanych zostało na okres od 1 roku do 2 lat. Spośród wszystkich zezwoleń 1/4 została wydana na ponad dwa lata.

Biorąc pod uwagę liczbę wydanych zezwoleń na pracę cudzoziemców według obywatelstwa można zauważyć, że najczęściej trafiło do obywateli Ukrainy. Dotyczy to zarówno analizowanego roku, jak i lat wcześniejszych. W 2019 r. wydano 30,7 tys. zezwoleń na pracę dla obywateli Ukrainy, co stanowiło 80,7% wszystkich pozytywnych decyzji wydanych w województwie. Odsetek wydawanych zezwoleń dla **obywateli innych krajów** był wyraźnie mniejszy. W 2019 r. do np. obywateli Białorusi trafiło 4,3% ogólnej liczby wydanych zezwoleń, Uzbekistanu – 2,4%, Gruzji – 1,6%.

In the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, the vast majority of issued work permits for foreigners are not extensions of previous permits. In 2019, 622 work permit extensions were issued, i.e. 1.6% of the total number of work permits issued to foreigners. Compared to the previous year, the number of extensions was more than twice as large. The analysis of the structure of the permits issued by the validity period shows that the most, i.e. about 43% of all work permits for foreigners, were issued for a period of 1 to 2 years. Of all the permits, a quarter were issued for more than two years.

As regards the number of work permits issued to foreigners by citizenship, it can be seen that most of them were granted to Ukrainian citizens. This was the case in both the year under review and in earlier years. In 2019, 30.7 thousand work permits were issued to Ukrainian citizens, which accounted for 80.7% of all positive decisions issued in the voivodship. The percentage of permits issued to citizens of other countries was clearly lower. In 2019, for example, citizens of Belarus received 4.3% of the total number of permits issued, citizens of Uzbekistan – 2.4%, citizens of Georgia – 1.6%.

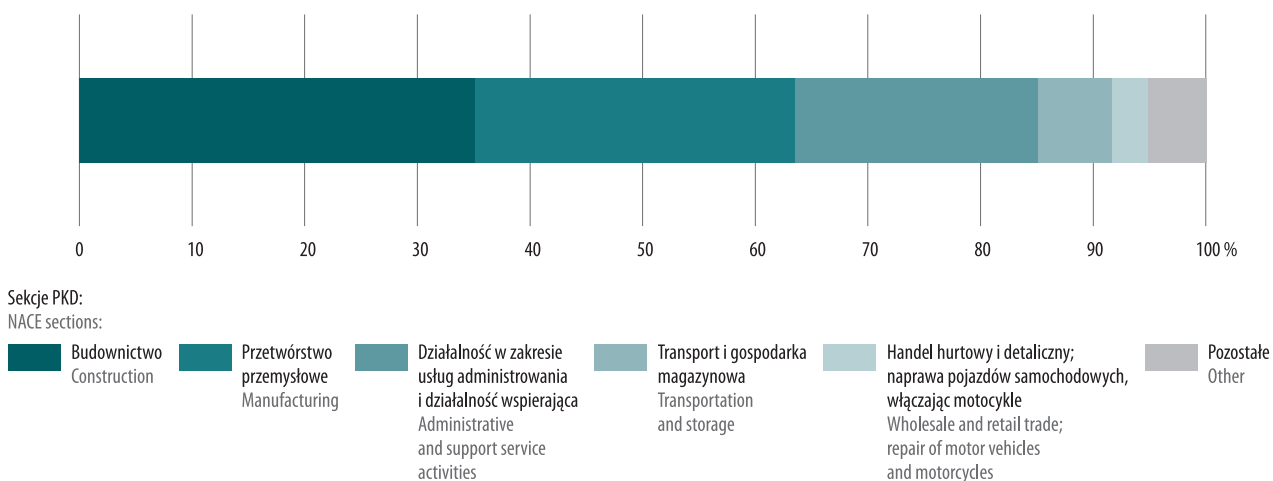
Wykres 19. Struktura zezwoleń na pracę dla cudzoziemców według obywatelstwa w 2019 r.
Chart 19. The structure of work permits for foreigners by citizenship in 2019

Rozpatrując zezwolenia na pracę cudzoziemców według sekcji PKD zaobserwowano, że w województwie kujawsko-pomorskim najwięcej zezwoleń wydano w analizowanym roku dla pracodawców z sekcji budownictwo – 13,4 tys. Było to 35,2% ogólnej liczby wydanych zezwoleń na pracę. Znaczny udział w ogólnej liczbie wydanych zezwoleń na pracę cudzoziemców zaobserwowano także w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 28,3% oraz administrowanie i działalność wspierająca – 21,5%. Zezwolenia wydane w tych trzech sekcjach stanowiły łącznie 85,1% wszystkich wydanych zezwoleń na pracę.

When examining work permits for foreigners by PKD/NACE section, it was observed that in the Kujawsko-Pomorskie voivodship the most permits were issued in the analysed year to employers from the construction section – 13.4 thousand. They accounted for 35.2% of the total number of work permits issued. A significant share in the total number of work permits issued to foreigners was also observed in the following sections: manufacturing – 28.3% and administrative and support service activities – 21.5%. The permits issued in these three sections accounted for 85.1% of all work permits issued.

Wykres 20. Struktura zezwoleń na pracę cudzoziemców według sekcji PKD w 2019 r.
Chart 20. The structure of work permits for foreigners by PKD 2007/NACE section in 2019

Potencjalne zasoby pracy w województwie kujawsko-pomorskim na tle innych województw w 2019 r.

Celem niniejszej części opracowania jest wskazanie poziomu niewykorzystanych zasobów pracy w województwie kujawsko-pomorskim na tle innych województw w 2019 r. Na potrzeby tej analizy posłużono się wskaźnikiem syntetycznym Perkala, który poza tym, że cechuje się przejrzystością, dodatkowo charakteryzuje się małą utratą informacji podczas agregacji danych. Zastosowanie tej metody opiera się na zobrazowaniu zmienności grupy cech w zbiorze różnych obiektów w jednym roku.

Zasadniczym etapem procedury sporządzania wskaźnika Perkala był dobór zmiennych, stanowiący zbiór cech opisujących potencjalne zasoby pracy w województwach. Następnie dokonano normalizacji zmiennych, co doprowadziło do eliminacji jednostek miary i wyrównania wartości zmiennych. Ostatecznie do wyliczenia wskaźnika syntetycznego użyto 7 zmiennych¹. Kolejny etap polegał na budowie wskaźnika syntetycznego, będącego sumą wartości standaryzowanych wartości cząstkowych, stworzonego w oparciu o wzór:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{j=0}^n y'_{ij}$$

przy:

WP – wskaźnik Perkala

y'_{ij} – standaryzowana wartość j-tej cechy w i-tym obiekcie, stymulanty

n – ilość obiektów.

Na podstawie uzyskanych wartości wskaźnika przeprowadzono klasyfikację województw. Podstawą wyznaczenia klas była średnia arytmetyczna i odchylenie standardowe. Poziom niewykorzystanych zasobów pracy w województwach w 2019 wyznaczono w następujący sposób:

$WP > \bar{x} + s$ – bardzo wysoki poziom niewykorzystanych zasobów pracy

$\bar{x} < WP \leq \bar{x} + s$ – wysoki poziom niewykorzystanych zasobów pracy

$\bar{x} - s < WP \leq \bar{x}$ – średni poziom niewykorzystanych zasobów pracy

$WP \leq \bar{x} - s$ – niski poziom niewykorzystanych zasobów pracy

gdzie: x – wartość średnia; s – odchylenie standardowe

1 x_1 – liczba biernych zawodowo w wieku produkcyjnym na 10 tys. ludności; x_2 – stopa bezrobocia wg BAEL; x_3 – liczba bezrobotnych w wieku produkcyjnym wg BAEL na 10 tys. ludności; x_4 – liczba niepełnozatrudnionych wg BAEL na 10 tys. ludności; x_5 – liczba zezwoleń na pracę dla cudzoziemców na 10 tys. ludności; x_6 – liczba niepełnosprawnych zarejestrowanych na 10 tys. ludności; x_7 – obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu jako główna przyczyna bierności zawodowej wśród biernych zawodowo na 10 tys. ludności.

Potential labour resources in the Kujawsko-Pomorskie Voivodship against the background of other voivodships in 2019

The purpose of this part of the study is to indicate the level of unused labour resources in other voivodships in 2019. For the purposes of this analysis, Perkal's synthetic index was applied, which, besides being transparent, is also characterised by a low level of losing information during data aggregation. The application of this method is based on illustrating the variability of a group of characteristics in a set of various objects in one year.

The main stage of the procedure of calculating Perkal's index was the selection of variables, which is a set of characteristics describing potential labour resources in the voivodship. Then, the variables were normalised, which led to the elimination of units of measurement and equalisation of the values of variables. Finally, 7 variables¹ were used to calculate the synthetic index. The next stage was the construction of the synthetic index, which is the sum of the values of standardised partial values, created on the basis of the formula:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{j=0}^n y'_{ij}$$

where:

WP – Perkal's index

y'_{ij} – standardized value of j-th characteristic in i-th objects, stimulants

n – number of objects.

On the basis of the obtained values of the index the classification of voivodships was performed. The basis for the determination of classes was the arithmetic mean and standard deviation. The level of unused labour resources in voivodships in 2019 was determined as follows:

$WP > \bar{x} + s$ – very high level of unused labour resources

$\bar{x} < WP \leq \bar{x} + s$ – high level of unused labour resources

$\bar{x} - s < WP \leq \bar{x}$ – average level of unused labour resources

$WP \leq \bar{x} - s$ – low level of unused labour resources

where: x – average value; s – standard deviation

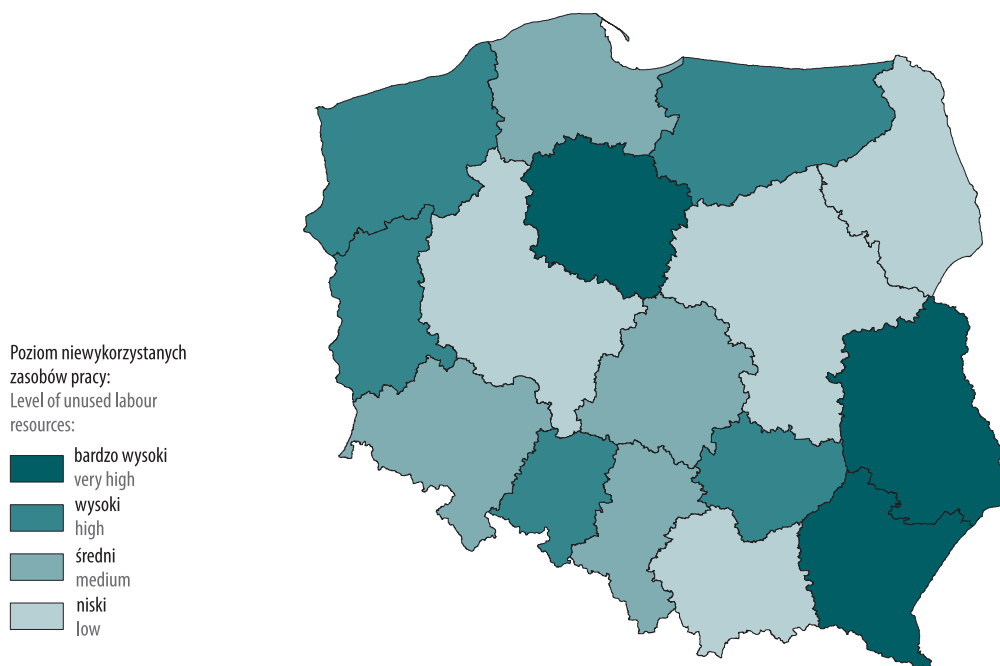
1 x_1 – the number of economically inactive persons in working age per 10000 population; x_2 – the unemployment rate according to the LFS; x_3 – the number of unemployed persons in working age according to the LFS per 10000 population; x_4 – the number of part-time paid employees according to the LFS per 10000 population; x_5 – the number of work permits for foreigners per 10000 population; x_6 – the number of registered disabled persons per 10000 population; x_7 – family and household responsibilities as the main reason for economic inactivity among the economically inactive per 10000 population.

Uzyskany w ten sposób wskaźnik wskazuje na duże dysproporcje między województwami w Polsce. W 2019 r. wskaźnik Perkala przyjmował wartości od 0,32 do 0,66. Uzyskana dla Kujawsko-Pomorskiego wartość wskaźnika równa 0,60 uplasowała województwo na 2 spośród 16 jeśli chodzi o poziom niewykorzystanych zasobów pracy. Województwo kujawsko-pomorskie, obok województwa lubelskiego oraz podkarpackiego według wartości tego wskaźnika znajdowało się na bardzo wysokim poziomie niewykorzystanych zasobów pracy. Przy czym w tej grupie województwo lubelskie osiągnęło wartość wskaźnika Perkala wyższą niż województwo kujawsko-pomorskie a podkarpackie niższą. Poziom niewykorzystania zasobów pracy wyższy niż przeciętny zdiagnozowano dla 8 województw. Województwami, w których wskaźnik osiągnął najniższą wartość, a więc w których poziom niewykorzystania zasobów rynku pracy był niski były województwa: wielkopolskie, mazowieckie, małopolskie oraz podlaskie. Wskaźnik Perkala w tych województwach był około 2-krotnie niższy niż dla województwa kujawsko-pomorskiego.

The index obtained in this way indicates large disproportions between voivodships in Poland. In 2019, Perkal's index ranged from 0.32 to 0.66. The value of the index equal to 0.60, obtained for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship placed the region in the 2nd position out of 16 in terms of the level of unused labour resources. The Kujawsko-Pomorskie Voivodship, along with the Lubelskie and Podkarpackie voivodships, had a high level of unused labour resources according to the value of this index. In this group, the Lubelskie Voivodship achieved a higher value of Perkal's index than the Kujawsko-Pomorskie Voivodship, while the Podkarpackie Voivodship had a lower value of the index. The level of underutilisation of labour resources higher than average was diagnosed in 8 voivodships. Voivodships in which the index reached the lowest value, i.e. in which the level of underutilisation of labour market resources was low were: Wielkopolskie, Mazowieckie, Małopolskie and Podlaskie. Perkal's index for these voivodships was about twice as low as for the Kujawsko-Pomorskie Voivodship.

Mapa 4. Poziom niewykorzystanych zasobów pracy w 2019 r.

Map 4. The level of underutilisation of labour resources in 2019

Bibliografia

Bibliography

1. Chłoń-Domińczak A. (red.), Edukacja i rynek pracy, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015.
2. Czechowska-Bieluga M., Kanios A., Sarzyńska E., Profile kompetencji społecznych osób pracujących i bezrobotnych, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2009.
3. Kitowski J., Remarks on the social costs of unemployment in Poland, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* 1994/XXVIII.
4. Księżopolski M., Modele polityki społecznej a ograniczenie problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego, [w:] *Polityka publiczna wobec ubóstwa i wykluczenia społecznego*, red. R. Szarfenberg, C. Żołądowski, M. Theiss, Dom Wydawniczy, Warszawa 2010.
5. Marcinkowska, I., Ruzik, A., Strawiński, P. i Walewski, M., *Badanie struktury i zmian rozkładu wynagrodzeń w Polsce w latach 2000–2006*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2008.
6. OECD, (2009a). *Education at a Glance 2009. OECD Indicators*. Paryż: Organization for Economic Co-operation and Development.